

BV19.0199

Datum vergadering : 14 november 2019

Aanwezig

Commissieleden:

Leefbaar 3B : Henk Meester, Georgine Zwinkels, Leon Erwich
VVD : Eric Kampinga
CDA : Hans van der Stelt, Charles van Harn
WIJ Lansingerland : Jan Jumelet, Jan Alsemgeest
CU : Kees Willem Markus, Arjen Hofman
D66 : Michiel Muis, Ronald van der Stad
GroenLinks : Ivana Citterbartová, Menno Duk
PvdA : Petra Verhoef, Valmir Xhemali

Voorzitter : Nelleke Bouman

Commissiegriffier : Lianne van den Houten

Wethouders : Albert Abee en Kathy Arends

Afwezig

VVD : Mauriel van As, Matthijs Machielse
CU : Jurjen Dieleman
PvdA : Sam de Groot

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter, om 20.15 uur: Een kwartiertje later dan normaal, maar ik heet een ieder heel hartelijk welkom bij de vergadering die afgelopen dinsdag geschorst is en bij deze weer heropend is. Bericht van verhindering is ontvangen van de heer De Groot, mevrouw Verhoef vervangt hem, welkom. Ik zie dat de heer Dieleman afwezig is, de heer Markus is aanwezig, welkom. Bij de VVD afwezig de heer Van As en de heer Machielse.

Er is een rondvraag gesteld, door de heer Muis. Waar gaat het over? De heer Muis: Over defecte lantaarnpalen.

2. Insprekers

Er heeft zich één inspreker gemeld:

1. De heer Veltrop, inzake Wilderszijde.

Inspreker:

De heer Veltrop: Geachte voorzitter en leden van de commissie, hoewel ik hier sta als ondernemer uit Bergschenhoek, spreek ik hier als woordvoerder namens de 3 Winkeliersverenigingen uit de kernen Bleiswijk, Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs. Inmiddels hebben wij kennis genomen van de plannen voor de uitbreiding aan de Wildersezijde. Op zich weer een mooie uitbreiding voor Lansingerland wat zeker ook kansen biedt voor ons als winkeliers in de 3 kernen, meer inwoners en ook meer potentiële klanten. Wij snappen dat er bij zoveel nieuwe woningen en een groot aantal nieuwe bewoners, 7000 - 8000, ook een bepaalde behoefte is aan voorzieningen. Echter de 3000-5000 m2 aan nieuwe winkelruimte baart ons grote zorgen. Een dergelijke oppervlakte aan winkels staat ons inziens op gespannen voet met de ontwikkelingen in Bergschenhoek en de uitbreiding aan de westzijde van Berkel Centrum. Ook heeft de gemeenteraad zijn zorgen hierover al eerder geuit in het begin van dit jaar. Deze zorgen delen wij dan ook van harte. Recent heeft de gemeente bij andere projecten de winkeliersvereniging en winkeliers actief betrokken bij het maken, verder ontwikkelen en invullen van de plannen, door middel van klankbordgroepen en workshops, waardoor er gezamenlijk tot een goede verdeling en inrichting van het gebied is gekomen. Wij stellen voor dat de gemeente ook in dit project Wildersezijde voor deze samenwerking en aanpak kiest, maar eigenlijk vinden wij het toevoegen van nog meer winkels in deze wijk ongewenst, zeker gezien de ontwikkelingen en toenemende leegstand in winkelgebieden. Met name voor de invulling van de voorzieningen van 5000 m2 is het belangrijk dat de oplossingen breed gedragen

worden, wij zijn dan ook bereid om hier, met vertegenwoordigers van de drie kernen, actief in te participeren. Dank u wel.

De heer Jumelet, WIJ: Dank voor uw inspraak. Een vraag. U zegt enerzijds: 3.000 tot 5.000 m2 baart ons zorgen. Ook de zinsnede: maak helemaal geen winkels. Wat zou het voor jullie zijn als het gaat om Wilderszijde qua oppervlakte voor winkels? De heer Veltrop: Als ik eerlijk ben. Vanmiddag hadden we een discussie met de drie kernen, maar eigenlijk zeggen we: niets toevoegen. Als we het mogen zeggen, dan willen we eigenlijk niets. We willen graag positief meedenken m.b.t. de vraag of het nu wel of niet mogelijk is.

De heer Kampinga, VVD: In een eerder stadium heeft de VVD geroepen: houd het vooral beperkt, de commerciële voorzieningen in de nieuwbouwwijken. Maar het is al aanzienlijk minder dan normaliter in een wijk van 3.000 woningen zou passen. Misschien is de Jumbo wel een signaaltje in de wijk. Maar goed, dan heb je weer een open eind, dat snap ik wel. Het is een beetje een dilemma, of je het nou helemaal moet afknippen voor Bergschenhoek of dat je moet zeggen: het is ook een stukje autonome wijk, waar ook voorzieningen bij horen. Wat is uw visie daarop? De heer Veltrop: Ik hoop dat er goed over gesproken gaat worden en dat er een gedegen onderzoek naar gedaan wordt. In Berkel zitten toch de hoofdwinkels van Lansingerland. In Bergschenhoek zijn we druk bezig met uitdagingen. De consument bepaalt waar ze hun inkopen doen. De heer Kampinga, VVD: Als het gaat om 3.000 woningen, dan is dat bijna een dorp an sich, qua omvang. Als u zegt: liever helemaal niets bij Wilderszijde. Dat begrijp ik wel vanuit uw standpunt, maar zijn er ook alternatieven denkbaar, want mensen willen toch even op de fiets naar de stad om een broodje te halen. De heer Veltrop: Terecht. Ik geloof best dat als je daar een inwoner bent, je daar je boodschappen wil doen, in een supermarkt in dit geval. Maar het is de vraag wat het gaat doen met onze kernen. Dat is een grote zorg.

De heer Muis, D66: Dank u wel voor uw inspraak. U geeft aan, dat u als winkelier betrokken bent bij allerlei andere projecten. Ik begrijp, dat u nog niet betrokken bent voor Wilderszijde. De heer Veltrop: Nee, Wilderszijde niet. Ik heb zelf gelezen dat het op de agenda kwam en daardoor hebben wij de winkeliersvereniging geïnformeerd. Wij wisten het niet en bij deze onze zorg. Klopt. De heer Muis: Uw inspraak vanavond is de eerste keer dat u uw standpunt hierover duidelijk maakt. U bent verder nog niet mee genomen in berekeningen en ideeën. De heer Veltrop: Nee, tot nu toe niet. De heer Muis: Dank u wel.

6. Stukken ter advisering aan de raad:

6.a Vaststellen beleidsuitgangspunten Masterplan & Bestemmingsplan Wilderszijde

De heer Kampinga, VVD: Wat een eer. Het leidende thema van deze nieuwe wijk is: landschap van ontmoetingen. Nou ben ik niet zo'n poëet, maar ik vind dit wel een mooie samenvatting van waar we naar streven. Het ambitiedocument is in oktober 2017 vast gesteld, dus over tempo gesproken. Maar goed, dat was het verleden. Het tempo ligt nu hoog, begrijp ik. In het ambitiedocument is natuurlijk al het nodige vastgelegd over de identiteit van de wijk, de ambities. Nu moeten we dus, na dit ambitiedocument, toe naar een nota van uitgangspunten, waarmee de verdere planuitwerking nader wordt bepaald op het gebied van wonen, voorzieningen, groen, openbare ruimte, water, energie, circulariteit en mobiliteit. Deze hebben allemaal impact op de ruimtelijke aspecten. Daarom is het ook van belang om die uitgangspunten goed vast te stellen. Wat ik trouwens nog wel even opgemerkt wil hebben: het stratenplan komen we op internet al tegen, dat ligt al sinds 2005 vast. Er ligt al een hele hoop vast als het gaat over hardware, de wegen enzovoorts. Dat is prima. Het is als twee druppels water met hoe het er nu uit ziet. Even iets heel anders nog. Wilderszijde is in de crisisjaren uit de exploitatie gehaald en werd steeds meer een financieel risico. Goed dat o.a. de bouwclaims heronderhandeld zijn en dat we nu in een aanzienlijk betere situatie zitten. We zijn nu niet meer, ook niet als het wat tegen zou zitten met de economie, de 'gegijzelde' van de ontwikkelaars. Hulde. Ik kan er verschrikkelijk veel over vertellen. Het beleidsveld wonen, dat is toch één van de kernthema's, nietwaar? Ik volg eigenlijk een beetje het beslisdocument. We bouwen primair voor onze eigen behoefte met focus op starters en ouderen. Dat is een belangrijk uitgangspunt. Lansingerland is niet de overloop voor mensen die uit Rotterdam worden verdreven. Gentrification is begrijpelijk in Rotterdam, maar: los zelf de nieuwe sociale woningen op als je mensen daar uit hun woningen verdrijft. Dat blijft het uitgangspunt. We hebben niets tegen Rotterdammers, maar we zijn geen overloop. De heer Jumelet, interruptie: Volgens mij gaan we weer een oude discussie krijgen. De Rotterdammer met portemonnee is welkom en de Rotterdam zonder dikke portemonnee dus niet voor de VVD? Dit is een discussie die we al meer hebben gevoerd, maar het is wel een repeterend verhaal wat u doorgeeft. De heer Kampinga: Ik heb het helemaal niet over grote portemonnees. Ik heb het over het principe, dat een grote buurgemeente is met een sloop van 12.000 woningen. Dat betekent niet automatisch dat een belangrijk deel daarvan hier in één keer gehuisvest wordt. Dat heeft niets met portemonnees te maken. De heer Jumelet: Is het de heer

Kampinga bekend dat de grootste uitbreidingen van Lansingerland voort komen uit Rotterdammers die zich hier gevestigd hebben? De heer Kampinga: Ik lees in de stukken van STEC dat bij nieuwbouw hooguit 25% bewoond wordt door Rotterdammer. Ik weet niet waar u die cijfers vandaan haalt. Dat is gewoon niet waar. Ik ga gewoon verder. Er moeten zo'n 2.500 à 3.000 woningen komen. 3.000 is richtinggevend. De bouw van hetzelfde type woningen moet over de wijk verspreid worden, als u begrijpt wat ik bedoel. Niet teveel van één type, niet allemaal villa's, nee, gewoon gemengd, zoals we in de rest van Lansingerland doen. Dus niet teveel klusteren, maar dat is ook het plan, volgens mij. Dan krijg je de betaalbare woningen, sociale huur plus vrije sector middenhuur, ook de lagere middenhuur: dit komt op zo'n 30%. Daar zijn wij voor. Ook die middenhuur, want dat creëert mogelijkheden voor doorstroom, dat mensen van sociale huurwoningen, als ze wat meer zijn gaan verdienen wat veel voor komt, dat ze kunnen doorstromen naar een iets royalere woning. Zoals bekend: de sociale huurwoningen die we gaan bouwen gaan ook een rol spelen bij het terugdringen van de wachttijd van de Lansingerlandse sociale huurwoningen. Dat is ook een opdracht die wij als raad aan het college hebben gegeven. Er komen dus nu nieuwe woningen bij, dus als het even kan: zoveel mogelijk voor Lansingerlanders en uiteraard ook voor een deel van elders. Mevrouw Verhoef, interruptie: Kan de heer Kampinga iets duidelijker zeggen over welke percentages of aantallen, met daar dan ook een totaal aantal woningen bij, sociale huurwoningen u het heeft. Ik miste dat even. U mengde het ook met andere typen woningen. De heer Kampinga: De sociale huur in deze stukken, daar zij wij het ook mee eens, dan gaat het over 20% max, maar je kan daar een kap op zetten met lage middenhuur woningen. Trouwens ook goedkope koopwoningen in het sociale domein. Dat kan er dan bovenop komen. De sociale huurwoningen als zodanig staan wij nog steeds voor 20%. Wat ook belangrijk is, als we het over voorzieningen hebben: we willen altijd van alles, scholen en voor ouderen, weet ik veel wat, dan zou het heel mooi zijn als we daar de financiële ruimte straks voor hebben. Het wordt nu een beetje buiten de grex gelaten, dat moet natuurlijk ook, maar hoe beter het financiële plaatje eindigt, hoe beter we de mogelijkheden hebben om die voorzieningen optimaal in te richten. Ik sla een aantal dingen over, want ik vrees dat ik al een heel eind ben. Mobiliteit. Er staat, ik citeer: inzet op fiets en OV. Autoluwe wijk. Auto is te gast. Reductie tweede auto. Ik denk dat u begrijpt, dat de VVD daar genuanceerd naar kijkt. Wij zijn niet de auto-partij, dat zijn andere partijen, maar ik wil het zo formuleren en dat is al jaren geleden aan de orde geweest. Dit lijkt er een beetje op te wijzen: we gaan hoe dan ook ervoor zorgen, dat mensen meer op de fiets gaan, meer OV, dat is allemaal prima, maar of je nou op voorhand daar al van uit moet gaan of dat je er naar toe moet werken. De heer Duk, interruptie: De wethouder VVD, de wethouder in Zoetermeer, zegt altijd: op het moment dat je wil dat mensen in een wijk meer gebruik maken van fiets en OV, dan moet je dat op voorhand hebben geregeld. Denkt de VVD in Lansingerland daar anders over? De heer Kampinga: Ik denk dat de afgevaardigde van GL refereert aan de heer Rosier, die ken ik natuurlijk heel goed. Dat is mijn punt ook: je moet de wegen en fietsverbindingen klaar hebben op het moment dat de woningen opgeleverd worden, want als je dat niet doet, wordt het een drama, helemaal mee eens. Maar dat is wat anders dan ik bedoel. Als je de hele wijk erop afstemt, dat de auto een beetje probeert terug te dringen, de tweede auto, dan ga je daar met parkeergelegenheid een beetje op vooruit lopen. Doe het eerder andersom. Zorg dat de auto daar ook welkom is, niet te gas en niet autoluw en die tweede auto weg. Nee, begin gewoon met de huidige situatie maar werk er naar toe dat mensen meer en meer het openbaar vervoer en de fiets gebruiken. Dan kun je de ruimte die vrij komt weer voor groen gaan gebruiken. Dus andersom. Mevrouw Citterbartová, interruptie: Ik vind het spannend, al die ideeën die de heer Kampinga etaleert. Begrijp ik dan goed, dat u dit document gaat amenderen in de raad? Heeft u daar concrete voorstellen voor? De heer Kampinga: Ik heb dat ook nog niet scherp. Als straks de wethouder zegt: nee, daar heeft hij eigenlijk wel gelijk in, als VVD, dan gaan we het document aanpassen. We zijn bezig met het vast stellen van een beleidsdocument. Dat kan met een amendement, maar dat is nog niet helemaal duidelijk. Nog even over de planning. We willen snel, snel, snel. Bouwen, bouwen, bouwen. Als ik het hier goed lees, dan start de bouw volgens de ideale planning als het nieuwe bestemmingsplan ook rond is, dan kan in Q3, Q4 2021 voor het echte werk de schop de grond in. Maar dan moet alles mee zitten, lees ik. Ik hoop dat het gaat lukken. Verder is het getoetst aan het ambitiedocument en aan het coalitieakkoord. Ik kan één ding nog zeggen, dan heb ik het niet perse over mezelf: het realiseren van levensloopbestendige woningen voor senioren en ontmoetingsruimten voor senioren, daar hecht ik veel waarde aan. Dank u wel.

De heer Van der Stelt, CDA: Ik zou bijna in reactie zeggen: wat niet is kan nog komen, maar dat klinkt een beetje flauw. Het staat al in de stukken en we hebben het er al vaker over gehad: dit project heeft heel lang stil gelegen. Ik denk dat het ontzettend mooi is dat we inmiddels zover zijn, dat deze beleidsuitgangspunten hier voor liggen ter bespreking in vervolg op het ambitiedocument. Wij vinden dat dit een mooie eerste uitwerking is, want de echte uitwerking moet natuurlijk nog plaats vinden. Daar kom ik zo nog wel even over te spreken. De hele opzet, de uitgangspunten, het duurzame karakter, de mooie ruime opzet, zoals het zich laat aanzien, dat biedt heel veel goeds voor de toekomst. Wat betreft de voorzieningen, die ook gerealiseerd moeten worden, denk aan basisscholen en sportvoorzieningen, ook goed dat dat zijn plek krijgt, want we hebben het hier over een hele grote wijk, een op zichzelf

staande kern, als je het zo beschouwt. Goed, dat daar rekening mee wordt gehouden. Wat betreft de sportvoorzieningen is aangegeven, dat er een sporthal moet komen en basisscholen. Ik zou willen aantekenen, dat het ook zou moeten kunnen inspelen op behoeften van het voortgezet onderwijs. De sporthal hier barst al een beetje uit zijn voegen, dus laat daar in het vervolg ook rekening mee gehouden worden. Wat betreft de voorzieningen voor winkels en dergelijke. In aanvulling op wat inspreker naar voren heeft gebracht: ik begrijp die zorg natuurlijk vanzelfsprekend best. Tegelijkertijd, als ik de beleidsuitgangspunten goed tot mij neem, is het nadrukkelijk de bedoeling om vooral in te zoomen op kleinschalige winkelvoorzieningen en al helemaal niet een concurrentie te gaan organiseren met bestaande winkelcentra. Zo heb ik het gelezen. Als dat zo is, dan krijg ik dat graag nog bevestigd. Dat lijkt mij een goed uitgangspunt wat wij graag ondersteunen. Maar er moet wel iets gebeuren, want mensen moeten daar in de buurt de basisvoorzieningen kunnen kopen. Over duurzaamheid heb ik al iets geroepen. Dat ziet er gewoon heel goed uit. Over de woningbouw komen we nog nader over te spreken. Wat ons betreft is dit een goed verhaal, maar bij de verdere uitwerking wil ik wel een klemmend beroep doen op het college om alle stakeholders heel nadrukkelijk mee te nemen en zeker ook de winkeliers, om die goed te betrekken bij de verdere uitwerking. Dank u wel. Mevrouw Verhoef, interruptie: U zegt: over de woningbouw komen we later te spreken. Gaat u daar vandaag nog wat over zeggen? Het gaat toch over bouwen en dat gaat toch over woningen. Wilt u daar niets over zeggen? De heer Van der Stelt: Daar staat het nodige over opgenomen en daar kunnen wij ons prima in vinden. Ik ga ervan uit, dat we bij de verdere uitwerking daar ongetwijfeld nog over komen te spreken. Zo moet u mijn opmerking zien.

De heer Jumelet, WIJ: Het is vanavond al gememoreerd, het is een project wat al heel lang loopt en uiteindelijk zien we dat er nog niet zo heel erg veel gebeurd is op de locatie. Dat geeft ook wel een stukje zorg, maar daar kom ik op terug in mijn betoog. In het stuk hebben we heel hoge ambities en dat is fantastisch. Die vertalen zich natuurlijk ook naar de financiën, de grex en alles. Laten we alstublieft realistisch blijven en geen Utopia willen bouwen wat niet betaalbaar is. Waarom zeg ik dat? Je kan heel veel aan de voorkant willen. Dan heb ik het niet zozeer over het voorzieningenniveau zoals sport et cetera, maar wel de uitvoering van de wijk. Daar moet je wel ook realistisch zijn. Het hangt natuurlijk samen met mijn punt, waar ik later op terug kom, het tempo, want uiteindelijk moeten we een keer van start in Wilderszijde. Daar hebben wij tijdens de begrotingsbehandeling ook nog een opmerking over gemaakt, dat wij toch wel voorzien dat op het moment dat het weer te lang gaat duren er zich een nieuwe crisis aandient en we weer achter de feiten aanlopen met als gevolg dat dit weer op langere termijn geschoven zou worden. Wij hebben zo iets van: wees realistisch en probeer wel zo snel mogelijk aan de slag te gaan. Dan kom ik op het punt van de planning. Wij hebben tijdens de beeldvorming ook de vraag gesteld, en daar heeft de wethouder op gereageerd: ja, dit is wel een heel strakke planning. Wij vroegen: kunnen we nog versnellen? We willen wel sneller. De wethouder zei toen: we kunnen niet sneller, dit is wel een heel strakke planning, we moeten blij zijn als we hem halen. Mijn fractie zou heel graag, en misschien komen we er in de raad wel op terug, prestatieafspraken eraan willen koppelen. Wij als raad vinden dat de planning gewoon gehaald moet worden, koste wat het kost, het is topprioriteit nummer 1 voor deze gemeente. We hadden al aangegeven dat we op bestuurlijk terrein daar ook ruimte voor willen maken. Toen werd gezegd: dat is niet nodig. Maar wij zouden wel ambtelijk en wellicht ook bestuurlijk ruimte willen maken, zodat we deze topprioriteit ook daadwerkelijk gaan waarmaken, want het is hard nodig dat er nu eens wat gaat gebeuren op Wilderszijde. De heer Kampinga citeerde een liedje, bouwen, bouwen, bouwen. Dat plaatje moeten we hier maar afdraaien, wellicht inspireert het om met elkaar aan de slag te gaan. De heer Kampinga, interruptie: Ik citeerde een prominent Tweede Kamerlid, Daniel Koerhuis, bouwen, bouwen, bouwen is zijn spreuk. Ik heb ook geprobeerd aan te geven m.b.t. de crisisjaren met de bouwclaims: ik ben juist zo blij dat we nu eindelijk weer in de gelegenheid zijn om vaart te gaan maken. Dank u wel. De heer Jumelet: Ik beluister geen vraag, dus ik ga verder. In die zin zouden wij eigenlijk naar een soort prestatieafspraken willen met de wethouder of met het college dat we deze topprioriteit gaan waarmaken. Wat wij in de stukken missen, en dat werd bij de toetsing met het coalitieakkoord ook aangegeven op blz.17, zijn de starterswoningen. Dat woord heb ik gezocht of ik moet er dwars overheen gelezen hebben, maar ik kom het niet tegen. Eén keer wordt het woordje 'starters' genoemd, maar starterswoningen zie ik eigenlijk nergens. Levensbestendig wonen, met name wonen voor ouderen, zie ik ook niet echt terug. Wellicht dat de wethouder daar nog een toelichting op kan geven. Wij zien een risico en dat is die parkeernorm. De auto te gast. We hebben de CBS cijfers er nog eens op na geslagen. Toen ik nog duo-raadslid was heb ik het er met de vorige wethouder van D66 de heer Heuvelink over gehad. Het autobezit blijft volgens het CBS alleen maar toenemen in dit land. Ook in west Nederland neemt het autobezit toe. Als je een autoluwe wijk wil bouwen met wellicht een verlaagde parkeernorm: is dat nou wel realistisch? Gaan we niet straks iets bouwen wat niet past bij hetgeen de kopers of inwoners verwachten? Ik zie een tegengestelde beweging vanuit het CBS. Misschien kan de wethouder erop reageren, hoe hij denkt dat toch te gaan doen. Daarbij komt, omdat we gaan inzetten op OV: ik heb het genoeg om elke ochtend en middag met het OV te mogen reizen richting Den Haag. Ik moet zeggen: je moet op tijd zijn, want het is toch wel heel erg druk in het OV. Op het moment dat wij gaan zeggen dat we gaan aansluiten op het OV, en dat zal met name

richting Den Haag en Rotterdam zijn: het is nu al hartstikke druk. In hoeverre is het realistisch in de bestaande situatie? Tijdens de beeldvorming vroeg ik ernaar. We gaan juist aansluiten op het bestaande OV, maar dat bestaande OV kan eigenlijk al de huidige vraag niet aan, laat staan als daar 7.000 of 8.000 mensen bij komen. In die zin denken wij dat het een risico is. Zitten we dan niet in een tunnelvisie als het gaat om dit item binnen de nota van uitgangspunten? Moeten we daar niet wat realistischer in zijn? Tenslotte een paar hele kleine puntjes, die ik toch even wil noemen. Bij de voorzieningen wordt er van alles gedaan, maar wij missen bijvoorbeeld een kerk. 7.000 of 8.000 mensen, een compleet dorp zeggen we dan. Elk dorp heeft wel een kerk. In die zin mis ik daar een kerk. Misschien krijg ik wel steun van de broeders van het CDA en CU, maar die missen wij. De winkelruimte. Ik begrijp de zorg van inspreker heel goed. We zijn juist bezig om in Berkel, Bergschenhoek, maar ook Bleiswijk, de levendigheid van de dorpskernen te bevorderen. Het gaat niet altijd in het tempo, dat wij willen, overigens, maar dat is een punt dat ik al meer genoemd heb. Was met name Bergschenhoek. Korte puntjes, ja. In hoeverre is er echt onderzoek gedaan naar de effecten van deze 3.000 tot 5.000 m² op de kernen, zoals ze nu bestaan? Een vraag aan de wethouder: hoe gaan we nu verder met de winkeliersverenigingen, die aangeven op dit moment niet betrokken te zijn? Het is wel de nering van deze mensen. Op het moment dat je straks een loop krijgt naar een ander centrum in Wilderszijde, ook vanuit de bestaande kernen, dan hebben we het volgende probleem. Mijn vraag is: hoe gaan we hier op een goede manier voor iedereen uitkomen? Ik zie aan de voorzitter dat ik aan mijn tijd zit. Dan houd ik het hierbij.

De heer Muis, D66: Ik denk dat ik de korte puntjes voor de tweede termijn bewaar. Wij vinden het natuurlijk ook fijn, dat er eindelijk zicht is op ontwikkeling van Wilderszijde. We kunnen niet terug in de tijd. Het plan is behoorlijk groot en we onderschrijven de overall ambitie om er een duurzame en toekomstbestendige wijk van te maken. Dat klinkt natuurlijk mooi, maar in de punten die ik zo langs loop, zal ook blijken dat dat niet eenvoudig zal zijn. Het duurt lang, ondanks dat het vanuit het rijk als een versnellingslocatie is benoemd. Als je terug kijkt tussen de stappen en de producten, dan heeft daar veel tijd tussen gezeten. We hebben absoluut geen tijd meer verder te verliezen. Terwijl wij hier over spreken, over de beleidsuitgangspunten, staat een nieuwe recessie wellicht al om de hoek. Van de week bracht de NOS het nieuws, dat economen signalen zien van een naderende recessie, wellicht al eind komend jaar. Precies op het moment dat wij hier een bestemmingsplan vast gaan stellen voor Wilderszijde. Dat hoeft natuurlijk niet direct een crisis te worden, maar bij grote ontwikkelingen als Wilderszijde of uitbreiding van Berkel centrum moet je natuurlijk zo plannen, fasen en de boel organiseren, dat je eventuele schade die er dan aan zit te komen kunt beperken. Ik ben geen deskundige, maar ik hoor graag hoe de gemeente in dit soort projecten, van tegen de 3.000 woningen met alle voorzieningen erbij, zich voorbereidt op dit soort mogelijke tegenslag. Stopt dan het hele project direct? Of kunnen we het plan ook in kleinere functionerende delen ontwikkelen? Dan de beleidsuitgangspunten. Op papier ziet het eruit als een prima lijst met functies, voorzieningen, aantallen. Vast gebaseerd op allerlei goede referentienormen. Wij staan dan ook even stil bij de punten die ons daarin opvallen. Stedenbouwkundig kunnen we het onderschrijven. Een duidelijk groen raamwerk, dat is mooi en goed en fijn voor de inwoners om de wijken te verbinden. Drie herkenbare clusters, daar hebben we tijdens de presentatie al vragen over gesteld. Een blauwe wijk, een groene wijk, een polderwijk. Na uitleg begrepen we dat water zich niet concentreert tot één wijk, maar dat dat meer is qua profilering en verkoop. Wij staan dan achter het stedenbouwkundig concept. Dan andere punten, die door anderen ook zijn aangehaald: mobiliteit en parkeren. Daar zitten best nog wel wat discussiepunten in. Auto te gast werd gezegd. Ja, ons spreekt dat zeer aan. De vraag is wel wat voor vernieuwend mobiliteitsconcept en vernieuwende inrichting van de openbare ruimte nodig is. We zien het wel deels terug in die openbare ruimte. In het mobiliteitsconcept wat minder. De winkels liggen bijvoorbeeld centraal. Mensen zullen toch met hun auto tot voor de deur van die winkels willen komen. Hoe ga je dan parkeren? Hoe maak je dat passend? Wordt er echt nagedacht over andere concepten? Dus bijvoorbeeld geen fysieke supermarkt, maar bijvoorbeeld alleen afhaalpunten? Of iets anders. Hoe ontmoedig je dat mensen ruimtelijk hun kinderen met de auto naar school brengen? Zoals nu gesitueerd heb je aan weerszijden van het plan scholen, aan de linkerkant en aan de rechterkant. Hoe ga je voorkomen dat je daar die bewegingen met die auto gaat krijgen? Verder lezen we dat wordt onderzocht of er een lagere parkeernorm kan worden vast gesteld? Dat is natuurlijk mooi, maar dat betekent wel iets voor het soort inwoners dat je daar wil hebben. Zoals de heer Kampinga ook zei: als je daar denkt nieuwe bewoners te trekken, die allemaal twee auto's of meer hebben, dan gaat het natuurlijk niet werken. Je moet dan in je verkoop kopers trekken die auto's willen delen of minder gebruik willen maken van auto's, meer gebruik willen maken van OV of elektrische fietsen. Dat moet je dan ook ruimtelijk optimaal faciliteren. Voor een fiets denk ik dat we daar zelf een goede vorm voor kunnen vinden, met paden, verlichting, fietsparkeren, elektrische oplaadpunten. Maar OV is natuurlijk lastiger. Het is al gezegd door WIJ: het bestaande OV als randvoorwaarde voor Wilderszijde lijkt niet robuust genoeg. De Randstadrail zit nu al vol in de spits. Ik reis er elke dag zelf in. De ZoRo krijgen we echt niet binnen een paar jaar vertramd. We lezen niet over grote, extra investeringen in het OV of concreet nieuwe haltes of lijnen. Dat is dus wel een basisvoorwaarde voor zo'n concept. Kortom: dit visiedeel moet wel verder en beter worden ingevuld om

echt succesvol te kunnen zijn. Dan wonen, ook niet geheel onbelangrijk. 3.000 woningen. De gemeente is in overleg met BZK en de provincie in het kader van de woondeal. Dat staat in de stukken. Mijn vraag is: wordt er ook met Rotterdam gesproken? Er werd net gezegd: eigen behoefte. Ja, dat is natuurlijk niet zo. Als je 3.000 woningen bouwt, dan kan dat nooit voor eigen behoefte zijn. Wilderszijde ligt op een steenworp afstand van Rotterdam. Het is bekend dat een kwart van de inwoners uit Rotterdam komen. Wat is het ze waard als wij helpen om meer Rotterdammers te huisvesten in sociale woningen. Wat als wij daarvoor misschien het percentage sociale woningen iets hoger willen stellen? Als je uit gaat van 3.000 woningen, 20% sociaal, dan zijn dat er ongeveer 600. 25% Rotterdammers, dat zijn 150 sociale woningen, die wij bouwen voor de gemeente Rotterdam. Wat staat daar tegenover? Doen zij mee in die gesprekken met BZK en de provincie? Of wachten zij rustig af wat er hier voor hen gebouwd wordt? Dan het percentage. In de stukken staan allerlei uitgangspunten en ranges van koopwoningen en huurwoningen, maar ik zie geen percentage. Is het percentage sociaal 20%? Of wordt dat nog nader uit onderhandeld? In de tekst onder punt 2.1.1.3 een tabel inkomensdoelgroepen. Hoe moet ik dat lezen? Is dat de huidige stand van zaken? Of is dat wat ook gewenst is voor Wilderszijde? Het is mij niet helder wat daarmee wordt bedoeld. Via schriftelijke inspraken hebben we ook andere zorgen ontvangen. Dan gaat het over impact van Rotterdam The Hague Airport op al deze toekomstige woningen en voornamelijk het woonplezier van deze inwoners en van de bestaande inwoners natuurlijk. Een dorpse wijk van 3.000 woningen gericht op ontmoetingen in relatie tot een regionaal vliegveld is inderdaad lastig aan elkaar te knopen. Wat zijn de beperkingen van de luchthaven? Hoe zit het straks met de toegestane geluidsbelasting op deze nieuwe woningen? Hoe gaan we daarover communiceren met onze huidige bewoners maar vooral ook met de toekomstige kopers van deze woningen? Dan had ik nog wat kleine punten, daar kom ik wellicht straks op terug. Eéntje om aan te sluiten bij de vraag van WIJ over de kerk. Ja, ik lees ook over kunst en cultuur, dat er bijvoorbeeld een sociaal cultureel ontmoetingscentrum moet komen. Maar we hebben scholen, een moskee, een gemeentehuis, laten we alsjeblieft ook nadenken in deze voorzieningen hoe we dat multifunctioneel in kunnen zetten, zonder voor iedere functie een apart gebouw te projecteren. De voorzitter: Ik ga u onderbreken. De heer Muis: Dat vermoedde ik al. Voor de tweede termijn. De sprekers hebben een terecht punt. Ik vraag me ook af hoe en wanneer de winkeliers worden betrokken. Kan dat dan gelijk lopen met de stakeholders die al wel genoemd worden, zoals Rotta, hoogheemraadschap. Ook de burgerparticipatie is voorzien. Laten we dat alsjeblieft gelijk op laten lopen, zodat we weten wie wat wil en dat we elkaar kunnen inspireren op dat punt. Dank u wel.

De heer Meester, L3B: Het project Wilderszijde heeft een substantiële omvang en die omvang biedt ons de kans om tegemoet te komen aan de woningbehoefte van onze eigen inwoners. Daarop willen we de uitwerking van de plannen nadrukkelijk beoordelen. Wij vinden dat belangrijker dan winstgevendheid van de grondexploitatie. In het algemeen zijn we wel gecharmeerd van de plannen, die nog verder uitgewerkt moeten worden, maar we hebben toch wel een paar attentiepunten. In de eerste plaats, het is al genoemd: Wilderszijde ligt deels onder de aanliegroute van het vliegveld en dat levert nu al geluidsoverlast op en die gaat wellicht nog toenemen. Op dit moment is er nog veel vraag naar woningen en het zal dus vast wel lukken om genoeg gegadigden te vinden, maar ook als de woningnood op enig moment opgelost is, moet het nog steeds aantrekkelijk blijven om in Wilderszijde te gaan wonen. Daar moeten we nu al rekening mee houden. Bijvoorbeeld, lijkt de verlaging van de parkeernorm tegengesteld aan dat doel. Er wordt gedacht aan parkeren op eigen terrein, maar hoe wil het college tegen houden dat men toch op straat gaat parkeren en op de daarvoor bestemde plek op het eigen terrein een vijfde gaat aanleggen, bijvoorbeeld. Bij mij in de buurt zijn nogal wat drive-in woningen. Het idee was dat daar een garage in was en dat men daar de auto in zou parkeren. Volgens mij zijn het allemaal extra kamers geworden. Mensen doen dat niet en je kan dat ook niet afdwingen. Bovendien wil men graag vlakbij het huis parkeren. Ons inziens is voldoende openbare parkeerruimte wel een vereiste. Uiteraard zijn wij er een voorstander van dat men de auto wel laat staan als statussymbool en dan met het openbaar vervoer gaat. De gedachte om de energieneutraliteit aan de projectontwikkelaar over te laten, de wijze waarop dat uitgevoerd gaat worden, lijkt ons een goed idee, mits er dan toch genoeg variatie aan oplossingen is, dus dat zou wel een beetje gestuurd moeten worden. Elke milieumaatregel en energiebesparende maatregel heeft zijn eigen nadeel. We merken dat aan de enorme discussies die de laatste weken over het land gaan. Daarom is mijns inziens variatie juist belangrijk, opdat een individueel nadeel niet te zwaar gaat tellen. Als je allemaal hetzelfde gaat doen, dan cumuleren die nadelen namelijk. Het aantal van 1.000 laadpalen lijkt me teveel sturen op alleen elektrisch. Het is zeer de vraag of dat wel haalbaar en wenselijk is. Er zijn ook nog andere modaliteiten denkbaar en die zullen er ongetwijfeld ook wel komen. Verder wijs ik er nog maar eens op, dat het coalitieakkoord de maximale bouwhoogte van 15 meter aangeeft. De tekst van de voorliggende documenten lijkt daar enige afstand van te nemen. We worden liever niet opnieuw geconfronteerd met de situatie van te hoge gebouwen. De heer Duk, interruptie: Nu ken ik natuurlijk het coalitieakkoord minder goed dan een coalitiepartij, maar was die 15 meter niet alleen binnen de centra? De heer Meester: Ja, maar dan krijgen we natuurlijk het probleem: wat definiëren we als centrum? Een wettelijk begrip is de bebouwde kom, daar zegt de Boswet wat over. Ik denk dat dit overigens volgens die wet tot de bebouwde kom behoort. Wat mij betreft is 15 meter van

toepassing. Mevrouw Verhoef, interruptie: Gaat dat dan voor u een breekpunt vormen? Gaat u vast houden met uw fractie aan die 15 meter bij de uitgangspunten? De heer Meester: Dat is een wat lastige vraag, dat weet u zelf ook wel en daarom stelt ze die ook, denk ik. Tussen zwart en wit zit natuurlijk een heleboel grijs en daar moeten we ook rekening mee houden. Ik doe geen toezegging dat wij daar een breekpunt van maken. We hebben dat een paar keer meegemaakt, van veel te hoge gebouwen, althans dat diverse raadsleden vonden dat ze te hoog werden. Dan waren de plannen al in een zo ver gevorderd stadium, dat we het eigenlijk tegen heug en meug het wel moesten accepteren. Dat willen we liever niet nog een keer hebben. De heer Kampinga, interruptie: Ik kan het niet zo snel vinden, maar waar leest u dat het meer dan 15 meter zou kunnen worden. Ik weet niet beter dan dat we, in het kader van het vliegverkeer, sowieso niet teveel de lucht in mogen. De heer Meester: Die vliegtuigen komen wel hoger dan 15 meter langs, maakt u zich maar geen zorgen. Dat kan niet een groot probleem worden. Over 20 meter vliegen ze ook nog wel overheen. Ik weet niet precies de pagina waar het staat, maar het staat er wel in. Ik wil het best een keer voor u opzoeken, maar niet op dit moment. Mevrouw Zwinkels: Het staat in de bijlage bij het beslisdocument, op één van de pagina's. De heer Meester: Wij zijn erg benieuwd naar de nadere concretisering van al deze plannen. Het plan spreekt zelf van groots en meeslepend, maar wij zijn ook tevreden met wat in dezelfde zin staat, namelijk een ingetogen uitwerking. We hopen op een wijk, waar het goed wonen is.

De heer Hofman, CU: Vanuit de CU allereerst een compliment voor de manier waarop we als raad en commissie worden mee genomen in dit proces. Het getuigt van zorgvuldigheid, ondanks de beoogde snelheid. Dat vinden wij erg goed. Nog een compliment, we strooien er even mee. Het introduceren van de GPR-score als maatstaf voor de duurzaamheid, waarbij we kijken naar meerdere duurzaamheidscomponenten i.p.v. dat we ons blind staren op nul-op-de-meter en daarbij mogelijk maatregelen nemen die helemaal niet zo duurzaam zijn. De CU ondersteunt dit van harte. Dank voor de beantwoording van onze technische vragen over de totstandkoming van deze score. In de beantwoording misten we echter wat details. Nu weet ik prima, dat we op hoofdlijnen moeten toetsen, maar voordat we een dergelijk belangrijk meetinstrument met zijn allen omarmen en onszelf ambitieniveaus gaan opleggen, zou ik graag wat meer achtergrondinformatie tot me nemen over hoe op alle deelgebieden gescoord wordt. Kan de wethouder er zorg voor dragen dat de beantwoording van deze technische vragen voor de komende raadsvergadering in die zin wat wordt uitgebreid. In ons verkiezingsprogramma spraken wij erover, dat we het belangrijk vinden dat onze wijken en buurten veelkleurigheid hebben door de gemixte samenstellingen van inwoners naar leeftijd, inkomen en huishoudensamenstelling. Dat zien we ook terug komen in de uitgangspunten van dit plan, waarbij we specifiek aandacht zullen blijven vragen voor de realisatie van betaalbare koopwoningen en woningen voor senioren. Niet omdat het niet in het plan zit, maar omdat het plan op dit moment ruim zit in zijn bandbreedte en wij graag zien dat de bovenkant van de ruimte voor betaalbare koopwoningen wordt opgezocht. Ook is dit plan een versterking van ons dorpse karakter. Wat heet. We bouwen een nieuw dorp tegen het dorp Bergschenhoek aan om het daarmee nog dorpser te maken. Ook het plan om wat de parkeernorm betreft in te steken op iets onder de normale norm kan op de steun van de CU rekenen. Wel moeten de woningen in de wijk dan als zodanig verkocht worden. De heer Muis nam me zowat de woorden uit de mond. Als iedereen zijn tweede en derde auto dubbel gaat parkeren, dan zijn we nog verder van huis dan dat we al waren. Hier een huis kopen, in deze wijk, dat moet betekenen dat je hier wilt wonen en dat je akkoord gaat met de spelregels rondom parkeren. De heer Kampinga, interruptie: In de beeldvorming heb ik al gezegd: het is een beetje aanbodgericht. We zitten nu, op dit moment, in een tijd dat alles verkocht wordt, maakt niet uit wat je bouwt. Als zoete broodjes. Maar of je dat ook op termijn kunt blijven waarmaken, daar heb ik ernstige twijfels over. Ik ben er niet zo van. Je gaat bijna gericht mensen zoeken bij een huis. Dank u wel. De heer Hofman: U hebt geen vraag gesteld, maar ik zal er toch even kort op ingaan. Wat ons betreft geef je in de verkoop van de huizen mee wat de uitgangspunten zijn van de wijk. Die uitgangspunten steunen we van harte, maar we maken er een rommeltje van als we het niet als zodanig verkopen. Dat maakt nog steeds dat we het van harte een goed idee vinden. De heer Jumelet, interruptie: Je moet toch wel een alternatief hebben voor de mensen, want ze moeten wel naar hun werk. Hoe wilt u dan dat die mensen naar hun werk gaan? Ik gaf net aan dat het openbaar vervoer echt op zijn maximum zit. Wellicht komt u daar nog op. Hoe kijkt u daar dan tegen aan? Mensen moeten toch die wijk uit kunnen? De heer Hofman: Werken is zo 2018. Nee, u hebt helemaal gelijk. Mensen moeten naar hun werk. De verschillende modaliteiten in de wijk die zullen wellicht worden uitgebreid. U sprak zelf al over de metro. Natuurlijk, daar moeten we wat mee. Als er minder auto's in de wijk zijn, dan moeten andere modaliteiten voldoende voor handen zijn. Daar heeft u helemaal gelijk in. De heer Kampinga, interruptie: Ik blijf het een beetje selectief vinden. U sorteert voor. Dat is precies het punt wat jaren geleden ook al aan de orde was. Moet je het bij wijze van spreken stimuleren enzovoorts, maar in het begin nog even open laten? Of moet je gelijk zeggen: we willen alleen mensen hebben die maximaal één auto hebben? Dat vind ik toch een beetje jammer, sorry. Ik heb geen vraag, hoor. De heer Hofman: U weet het weer te presteren om geen vraag te stellen, dus ik ga even door met mijn bijdrage. Een paar aandachtspunten nog. De verkeersafwikkeling op het onderliggende wegennet: hoe garanderen we dat we niet helemaal

vast lopen? We zien dat de grex niet sluitend is. Dat is een punt van zorg voor ons. De detailhandel. Wat ons betreft mag dit maximaal heel kleinschalig. We staan achter de centrumvisie van Bergschenhoek en we willen stimuleren dat nieuwe bewoners gebruik gaan maken van detailhandel in ons centrum en niet in een nieuw winkelcentrum in Wilderszijde. Tot slot. Als overheid bouwen we naar behoefte. Als er al fracties zijn die behoefte zien voor het bouwen van een kerk, dan kunnen wij dat als CU natuurlijk van harte ondersteunen. De fractie van de CU is blij met dit stuk, met snelle voortgang. We kunnen ons vinden in de uitgangspunten en zien uit naar het vervolg. Dank u wel.

De heer Duk, GL: Zoals u gewend bent van mij ga ik het straks even hebben over duurzaamheid en daarna geef ik het woord over aan mijn collega. Na een zeer ambitieus ambitiedocument voor een prachtige groenblauwe wijk, die ook nog energieneutraal zou worden, worden de plannen steeds realistischer en lijkt de ambitie voor een groenblauwe wijk overeind te blijven. Dat maakt GL een zeer tevreden fractie. Ook de aandacht voor openbaar vervoer en fietsers maakt GL blij. Kan de wethouder aangeven of er al gesprekken zijn met de MRDH om extra capaciteit in het OV te creëren? Waar we minder blij mee zijn, is de wens van het college om af te stappen van de energieneutraliteit van deze wijk. Ze geeft aan, dat deze neutraliteit niet mogelijk zou zijn, gezien de keuze voor BENG woningen, bijna energie neutraal gebouwde huizen, i.p.v. volledig energie neutrale woningen, de welbekende ENG woningen. In de plannen wordt gerekend met 5 zonnepanelen per woning. Dit getuigt niet van de ambitie die de raad heeft uitgesproken en zou in onze ogen dan ook moeten worden aangepast. Verder rekent het college met 1.175 laadpalen voor elektrische auto's. Een prachtig aantal natuurlijk, maar in deze wijk wordt met 20 keer zoveel laadpalen gerekend dan er op dit moment in de gehele gemeente staan. Vinden de andere partijen dit een realistisch aantal. GL is het met het college eens, dat uiteindelijk het merendeel van de parkeerplaatsen van een laadpaal voorzien dient te zijn. We zijn alleen ook van mening dat deze energie niet in de wijk wordt gebruikt, maar op de wegen daarbuiten en dus niet mee gerekend hoeft te worden met de energieneutraliteit van de wijk. Deelt de wethouder deze mening? Is hij er ook van overtuigd dat als de laadpalen in deze berekening niet worden meegenomen, dat een energie neutrale wijk nog altijd mogelijk is? We houden aan twee punten vast. Bij het voltooien van deze wijk dient deze energieneutraal te zijn en alle woningen in de wijk dienen ook energieneutraal te zijn. Bij de presentatie van deze plannen is aangegeven, dat de woningen een hogere GPR score gecombineerd kan worden met nul op de meter of één.

Mevrouw Citterbartová, GL: De vergezichten die we onlangs gepresenteerd hebben gekregen van mooie wijken waar voldoende ruimte is voor mensen in het groen en blauw, autoluw en uitnodigen om elkaar in de buitenruimte te ontmoeten. Dat zijn plaatjes waar iedereen vrolijk van wordt. Het beslisdocument leest als een mooi sprookje. Wat ik en mijn fractie missen is een wat meer nuchtere blik naar de plek waar de wijk ligt, namelijk in de nabijheid van de aanliegroutes van Rotterdam The Hague Airport, die twee keer zo groot wil worden als nu. Een A16 Rotterdam waarvan de tunnelmond op minder dan anderhalve kilometer ligt van de rand van de wijk. Een wijk, die aan twee kanten ontsloten is door een drukke Boterdorpsweg en een overlast gevende HSL. In het hele beslisdocument staat geen enkele vermelding van de gecombineerde belasting van de toekomstige wijk door geluid- en luchtvervuiling. Het e.e.a. wordt genoemd in één van de vele bijlagen bij het document, in het advies van STEC, maar dat is niet voldoende. Het beslisdocument wordt straks vertaald in het masterplan en dan worden de bijlagen niet meer gelezen. Ik vind dat een realistische kijk naar de omgeving wel zou moeten plaats vinden in het beslisdocument. In hoofdstuk 3 bijvoorbeeld. Leidende principes voor verdere planuitwerking. Daar zou moeten staan dat extra aandacht moet worden gegeven aan maatregelen om de overlast door geluid- en luchtvervuiling zo mogelijk voor de toekomstige bewoners te beperken. Vanzelfsprekend lijkt mij dat vanuit de gemeente realistische informatie moet worden gegeven over deze bijzondere situering van Wilderszijde. We moeten niet doen alsof de nieuwe wijk in een maagdelijke omgeving gaat verrijzen. We moeten ons er ook niet vanaf doen met twee zinnetjes, zoals ik die vond in de verkoopbrochure van de in aanbouw zijnde wijk Hoeksekade Noord. Ik citeer: deze wijk is gelegen nabij een luchthaven. U kunt hinder ondervinden van de aanliegroutes. Punt. Volstrekt onvoldoende. Nog iets, een verder punt over de samenstelling van de woningen. In het beslisdocument staat dat wij uitgaan van 30% tot 40% van betaalbare huizen. Dat klinkt goed, maar dat zijn dus en sociale woningen en vrije sector middenhuur en koop. Dat vindt mijn fractie niet voldoende zekerheid geven dat daarvan tenminste 20% sociale huurwoningen zullen zijn, zoals we hebben afgesproken. Eigenlijk zou het nog meer moeten zijn, gezien het feit dat in de rest van de gemeente die 20% niet gehaald wordt. We moeten ergens extra capaciteit hebben om die sociale woningen te bouwen. Graag zouden we een garantie willen hebben, dat het percentage van sociale huurwoningen niet minder dan 20% wordt. Dit kan gewoon verwoord worden in het beslisdocument. Mevrouw Verhoef, interruptie: Volgens mij spreekt u zich nu toch een beetje tegen. U zegt: het mag totaal in Lansingerland niet onder de 20% zakken. Als u het dan op Wilderszijde op 20% minimaal zou houden, dan zou ik wat u betreft toch iets hoger gaan zitten, om gemiddeld op die 20% in Lansingerland uit te komen. Mevrouw Citterbartová: Daarom ga ik ook aan dat het volgens ons meer zou moeten zijn, dan die 20%, maar in ieder geval niet minder dan 20%. Uit het beslisdocument krijgen we nu

geen garantie, dat wij niet onder dat percentage zakken. Ik wil even reageren op de inspraak van de winkeliersverenigingen. Is de wethouder bereid om extra onderzoek te doen? Ik heb nog een vraag voor verheldering. Er wordt gesproken over 3.000 tot 5.000 m². Als we dat vergelijken met de winkelruimte in de bestaande centra, hoe verhoudt zich dat dan? Is het minder? Of is het meer? Ik heb daar geen gevoel bij, dus daarover zou ik de wethouder ook willen horen. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef, PvdA: De PvdA fractie is enthousiast, want er wordt gebouwd eindelijk op Wilderszijde, althans, de plannen zijn daar en we gaan met volle vaart vooruit als het aan ons ligt. Het voorstel, de uitgangspunten van het masterplan en het bestemmingsplan, wat nu voor ligt, zijn duidelijk uitgewerkt. Het gaat om een groene wijk, waar divers wordt gebouwd. Redelijk ruim opgesteld, stedenbouwkundig mooi aangelegd. Over de voorzieningen. Wij vinden zeker dat daar voorzieningen moeten zijn, zoals sportvoorzieningen, maar wat ons betreft is dat met name bedoeld om de schoolgaande kinderen te laten sporten. Er moet zeker geen concurrentie ontstaan met andere voorzieningen, zoals de Zijde, de grote sporthal. Wat betreft het winkelcentrum, ook reagerend op de inspraak: er moeten voldoende kleine winkels zijn om in de eerste levensbehoefte te voorzien. Een wc-rol, een brood, een aantal kleine boodschappen. Maar er moet niet een kopie van het centrum van Bergschenhoek zijn. We zien graag dat mensen in Bergschenhoek en Berkel en eventueel Bleiswijk gaan winkelen. Minder auto's voor de deur, helemaal goed. Het punt wat mevrouw Citterbartová inbracht over geluid- en luchtvervuiling, ook daar moet duidelijker aandacht voor komen, extra maatregelen in het plan. Dan ga ik nu naar mijn oorspronkelijke spreektekst, maar ik wilde ook even reageren op de anderen. Dat is het fijne als je achterin zit, dan kun je dat doen. Ik begin dan bij de sociale, de betaalbare woningen. Zo staat het in het stuk: de betaalbare woningen. Dat is door andere fracties ook al gezegd: dat is samen gevat als sociale huur en vrije sector middenhuur / koop. 30% tot 40%. Voor mijn fractie is het ook niet duidelijk wat daarin nou het percentage sociale huurwoningen is. Ik benoem ze dan even specifiek. Wat ons betreft is het aantal sociale huurwoningen 750. Dan heb ik het over 25% van totaal 3.000 te bouwen woningen. Kan de wethouder zeggen wat nu de plannen zijn voor aantallen sociale huurwoningen? Ook in die context: hoe loopt nu het overleg met provincie en het ministerie van BZK? Dan ga ik naar de energie. Er staat genoemd in het document op blz.5: in Wilderszijde wordt energieneutraliteit vast gesteld op gebouw- of woningniveau. Wij hebben een vraag daarover. Is Wilderszijde nu geen uitgelezen plek om aan te schakelen aan een warmtebedrijf? Dan kun je energieneutraliteit gaan realiseren op buurt- en wijkniveau. Dat is een vraag aan de wethouder, maar ook aan de andere fracties. Dit is echt een plek voor aanhaken aan het warmtebedrijf. Dan over de snelheid van bouwen. De start van de bouw wordt voorzien in kwartaal 3 en 4 van 2021, dus pas over 2 jaar. Het overleg met de provincie en Binnenlandse Zaken, wat nu loopt, dat hebben we ook in eerdere vergaderingen gehoord, dat zou moeten leiden tot versnelling van de procedures. Onze vraag is: hoeveel sneller kan het dan, dan de geplande 2 jaar die er nu voor staat? Is daar al zicht op? Dan gaan we door naar een punt, een procedurele vraag. Er is een onafhankelijk markttechnisch advies gegeven over het woningbouwprogramma door STEC. Moet de raad daarmee instemmen? Zo lijkt het nu. Of moeten wij kennis nemen? Dat is niet helemaal duidelijk voor onze fractie. Op blz.17 worden uitspraken gedaan over het aantal af te zetten woningen, wat wordt ingeschat. Markttechnisch wordt gezegd dat het mogelijk is om binnen 9 à 10 jaar 3.500 woningen op Wilderszijde af te zetten. Deelt het college deze analyse? Dat betekent dan dat Wilderszijde pas in 3032 helemaal klaar is. 2021 beginnen plus 10 is 2032. De heer Kampinga, interruptie: Dat is meer een aanbodkwestie dan een vraagkwestie. Met de huidige bouwmogelijkheden is het aantal van 380 per jaar heel mooi als je dat zou kunnen realiseren. Dat ligt niet zozeer aan de vraag, maar aan het aanbod. Dank u wel. Mevrouw Verhoef: Dank u wel voor uw toevoeging, maar ik citeer gewoon uit de tekst. STEC doet een prognose m.b.t. wat af te zetten zal zijn. Mijn vraag is: wat vindt het college daar van? Dan staat er een passage, dat wordt aangeraden om de nadruk bij hoogconjunctuur te leggen op de realisatie van middeldure en duurdere woningen. Daar zit een hele uitleg bij. Ook daarbij hebben we de vraag: deelt het college dit advies? Die vraag stel ik ook aan de andere fracties. Dat betekent dus dat de goedkopere woningen pas in een latere fase gebouwd zouden worden als in eerste instantie ingezet wordt op middelduur en duur. Wij vinden dat niet acceptabel. Ik hoor graag van de andere fracties, maar ook van de wethouder, wat die daar van vinden. Ik ga gewoon door tot de voorzitter ingrijpt. De voorzitter: Dat gaat heel snel gebeuren. Mevrouw Verhoef: Ik heb dan nog twee korte punten. Er staat ook een passage op blz.28: Lansingerland kan een deel van het plantekort in de gemeente Rotterdam opvangen. Er wordt dan een schatting gemaakt, dat Rotterdam een tekort aan huizen gaat krijgen in de komende jaren van 6.000 à 7.000 woningen. Dus daar wordt gesproken over een verbondenheid van de woningmarkt van Lansingerland en Rotterdam. Mijn vraag daarbij is: voelt het college dat ook voor het segment sociale woningbouw? Of eerder in de andere segmenten, die in dat voorbeeld genoemd werden? Dan kom ik bij openbaar vervoer. Dat is mijn laatste vraag. Eigenlijk een opmerking. Die last mile, die afgelegd moet worden van het grotere OV netwerk naar huis, hoe staat het daarmee? Kunt u echt garanderen dat het echt allemaal binnen een mile af te leggen is, lopend of met de fiets, qua openbaar vervoer haltes? Daar wil ik het voor nu even bij laten.

De voorzitter: Veel items gehoord. Voorzieningen, winkels, parkeernomen naar beneden, betrokkenheid, stakeholders, woningen, sociale woningen, geluidsoverlast, luchtverontreiniging, zomaar een paar item. Ik heb wethouder driftig zien schrijven, dus ik denk dat we het e.e.a. gaan horen.

Wethouder Abee: Het zou haast aantrekkelijk zijn om uw lijstje te volgen. Misschien ga ik daar de volgende keer wel op spieken, als u schrijft. Een belangrijk moment vanavond weer, zoals veel commissievergaderingen natuurlijk belangrijk zijn, maar deze zeker niet in de minste plaats. Ook nog wel belangrijk om even het kader te zetten, waarover het vanavond primair gaat. Dat zijn de beleidsuitgangspunten voor het masterplan. Als ik hem nog wat meer plat sla, dan gaat het vooral over: hoe gaan wij ruimtelijke reserveringen maken, hoe denken wij dat de wijk er ruimtelijk in zou moeten zitten? De voorzieningen, de functies. Ik ga de sprekers af en zal er anderen bij betrekken. De heer Kampinga is iets te optimistisch als hij iets zegt rondom risico's bij Wilderszijde. Als u het mij vraagt is Wilderszijde op dit moment het grote risico, wat we als gemeente nog op ons bord hebben liggen. Waarom? Omdat we de contracten de afgelopen jaren in andere wijken over gesloten hebben en gepoogd en redelijk in geslaagd om de risico's zoveel mogelijk daar te leggen waar ze horen: bij de markt. Als het mee zit extra verdiensten voor de markt, maar als het tegen zit niet een schadepost voor de gemeente zoals dat in het verleden was. Dat is ook meteen naar de mensen die het hadden over de markt en de crisis: ik voorspel u: Wilderszijde gaat te maken krijgen met een crisis. Wilderszijde gaat ook te maken krijgen met een weer opgaande markt, even afhankelijk van het tempo, maar daar kom ik later op terug. Wat nou belangrijk is, is dat we het proces nu zo zorgvuldig in zetten, dat alle risico's die in het verleden. Herstel, ik begin mijn zin opnieuw. Dat risico's in het verleden wellicht iets teveel bij de gemeente terecht gekomen zijn, dat we voorkomen dat we weer zo'n situatie krijgen, dat als het crisis is, degene die de rekening betaalt de gemeente Lansingerland is en daarmee de burgers. U weet, de portemonnee die wij hier vullen is uitsluitend van de burgers en van het rijk, maar ook van de burgers. Wilderszijde is een risico en daarom moeten we dat zorgvuldig doen. Daar waar kansen zijn om die risico's te minimaliseren. De heer Jumelet, interruptie: U steekt het risico heel financieel in. Je zou ook kunnen zeggen: we hebben een ander risico en dat is het risico dat we feitelijk niet woningbouw realiseren. We kunnen financiële risico's bij een ander leggen, bij de markt. Maar het risico dat de benodigde woningbouw voor deze gemeente en voor deze regio niet gerealiseerd wordt in de periode door een crisis, dat is een risico wat natuurlijk altijd op de gemeente drukt. Wethouder Abee: Volstrekt eens. De heer Jumelet: Hoe gaat u dat risico dan afdekken, zodat toch de woningbouw gerealiseerd wordt in de periode die wij nodig denken te hebben, die wij nodig achten voor deze gemeente / regio? Wethouder Abee: Daarom proberen wij tempo te maken, haast te maken, goede afspraken te maken. Daar hoort een bepaalde balans bij. Ook richting de heer Meester, die terecht zegt dat het niet alleen om de financiële situatie gaat. We hebben het over een wijk naar de toekomst toe, die kwalitatief op alle fronten zowel in diversiteit van woningbouw en daarmee de mensen die het huisvest en duurzaamheid. Ik denk niet dat er één wethouder blij is die 5 miljoen overhoudt en een slechte wijk neerzet. Het gaat erom dat er een kwalitatief goede wijk op alle fronten neergezet wordt. Ik probeer in te gaan op hetgeen gevraagd wordt. Dan wordt gezegd: de handen vrij. Nee, wij hebben de handen niet vrij als gemeente. Natuurlijk gaat de raad over belangrijke zaken, maar we hebben te maken met een ontwikkelaar, om maar eens een idee te geven, die in 1998 een prijsvraag gewonnen heeft en daar zitten rechten aan. Er is inmiddels een hele generatie over gegaan, maar dat zijn mensen die vanuit het verleden rechten hebben opgedaan. We hebben te maken met ontwikkelaars, die bouwclaims hebben, met ontwikkelaars die posities hebben. Daar moeten we allemaal mee dealen. Nogmaals: we gaan de wijk neerzetten die wij verantwoord vinden, maar het zijn allemaal wel krachtenvelden. Zoals we ook te maken hebben met een provincie, die ook iets vindt van wat wij in die wijk moeten realiseren. Dat zijn allemaal invloeden die we zullen moeten managen. De heer Jumelet, interruptie: U geeft geen antwoord op de vraag hoe u nu gaat regelen, op het moment dat er een crisis uitbreekt en die woningproductie gaat stokken en dat de aannemer het mooi en gezegend vindt en er mee stopt, hoe gaat u er dan voor zorgen dat die woningproductie wel door gaat? Uiteindelijk moeten we tempo maken. Het zit in het tempo maken maar ook in het feit dat we ervoor zorgen dat die productie blijft doorgaan op het moment dat we begonnen zijn. Het gaat niet alleen om het financiële, daar ben ik het met u eens. Het gaat met name ook om het realiseren van de woningbouw. Hoe gaat u dat dan regelen? Wethouder Abee: Dan komen we op de discussie die ik zo vaak met mevrouw Verhoef gehad heb. Als gemeente bouwen wij natuurlijk geen woningen. Als gemeente proberen wij een kader op te zetten en die situatie af te spreken met degenen die die woningen wel bouwen. Dat zijn de aannemers en ontwikkelaars. Om die prikkels in te bouwen, dat ook als het slecht gaat men er belang bij heeft om het in Lansingerland een beetje minder slecht te laten zijn. Daar heb ik wel ideeën voor, maar het lijkt me niet verstandig om die publiek te delen. Die zullen we met de ontwikkelaars in de fase daarna moeten gaan bespreken. De kunst is: bouw die prikkels in, dat als het overall slecht gaat en dus ook in Lansingerland slecht zal gaan, we zijn geen eiland, dat het hier in verhouding minder slecht gaat. Daar hebben we wel wat ideeën bij, maar die doe je vooral in de onderhandelingen uiteen. De heer Muis, interruptie: Het gaat er dus ook om op welke manier je die wijk dan gaat aanleggen. U zegt: ik verwacht dat we te maken gaan krijgen met een crisis tijdens de

ontwikkeling. Wordt de wijk dan zo gefaseerd of ontwikkeld, dat je dus ook functionerende delen hebt? Als je functies niet hebt en dat ligt jaren te wachten tot de crisis weer voorbij is, dan is dat funest voor de samenleving. Wethouder Abee: Het antwoord is kort door de bocht: ja. Zonder dat ik daarmee op alle details ook ja kan zeggen. Het is sowieso gebruikelijk dat je bij een wijk begint met één of twee invalshoeken. Dan bouw je. We gaan een gemêleerde wijk bouwen, dus dat betekent dat alle soorten en maken er nagenoeg gelijkwaardig in zouden moeten zitten als het gaat om de juiste verdeling. Of de kerk er dan al staat, om het zo maar te zeggen, dat zullen we moeten zien. Of de commerciële meters er op dat moment staan. Maar het moet inderdaad zo zijn, dat als er een vertraging optreedt, dat het dan nog steeds een wijk is die functioneert. Ik wil ook wel even refereren aan wat er gebeurd is in de wijk Westpolder. Daar is ook in de crisis op een uitermate knappe manier vast gehouden aan kwaliteit, door zowel de ontwikkelaars als door de gemeente. Het was voor mijn tijd, dus ik zeg het maar als een ruim compliment. Ik denk dat het toen goed gegaan is. De heer Kampinga, interruptie: Bij het laatste sluit ik me helemaal aan, maar de vraag is: u heeft het aldoor over een crisis. Joop den Uyl zou zeggen: crisis. Er kan een recessie komen, maar dat hoeft niet gelijk een crisis te zijn. Laten we onszelf niet teveel de put in praten. Ik ben blij dat u nu al ideeën aan het ontwikkelen bent om de nieuwe overeenkomsten, waar ooit een motie over ingediend is door de heer Meester en mij, zodanig goed te formuleren en zeker niet in ons nadeel. Dank u wel. Wethouder Abee: Ik neem er kennis van. Ik denk dat ik in dezelfde bewoordingen hetzelfde heb proberen te zeggen. Als het gaat om mobiliteit, een belangrijk item. Ik probeer het maar in één cluster te pakken. Een aardige termijn die ik met de heer Heuvelink had: wij willen de wijk van de toekomst bouwen. Dat wil zeggen dat als de wijk er dadelijk is, dat het niet een wijk moet zijn van 'leuk bedacht vanuit de jaren '90'. We proberen in te spelen op de toekomst van de wijk. Wij zien trends, wij lezen trends, dat bijvoorbeeld rondom autogebruik i.p.v. bezit veel meer gebruik wezenlijk wordt. De heer Jumelet, interruptie: Ik heb hier voor mij gewoon het CBS. Die data laten zien dat sinds 2005 het autobezit in Nederland en in het westelijk deel van dit land alleen maar toeneemt. Hoe realistisch is dan te verwachten de trend die u aangeeft? Is die realistisch voor een gemeente als Lansingerland? Als ik de harde cijfers zie van het CBS. Wethouder Abee: Het is altijd het gevaar van interrupties, dat je daar op ingaat en daarmee de lijn van mijn betoog stopt. Om het duidelijk te maken. Rondom grondgebonden woningen, en dat zijn de meeste in de wijk, zullen wij de normale parkeernorm die gangbaar zijn handhaven. Waar wij het over hebben, is dat wij zeggen: bij appartementen moeten wij kijken, en die zullen het dichtst bij de OV punten liggen, daar zullen we moeten kijken of we daar een milieu kunnen creëren om ervoor te zorgen dat daar mensen komen wonen, die zeggen: fantastisch, ik heb hier een OV voorziening en dat betekent dat ik die tweede auto niet hoef. Gekoppeld aan het feit dat we ook het parkeren zodanig willen inrichten, dat die koffers ook uitwisselbaar zullen zijn. Als auto's die je kan oppiepen meer de trend worden, en die auto's moeten ook ergens staan, dan zal je daar in de wijk ook een voorziening voor moeten hebben, ruimte. Juist de oplossing van parkeerders laten die mogelijkheid meer toe. De heer Meester, interruptie: De wethouder spreekt over appartementen. Ik vind het best een overtuigend verhaal, maar er staat in het document heel nadrukkelijk dat de parkeernorm verlaagd kan worden omdat mensen op eigen terrein gaan parkeren. Dat lukt bij appartementen niet. Wethouder Abee: Nee. Dan moeten we de tekst nagaan, of dat zo is. Dat zeg ik u toe, dat we de tekst zullen nagaan. Dan bedoelen we inderdaad iets anders. De heer Duk, interruptie: Gaat het hier niet juist over de woningen met een grote tuin, waar de mogelijkheid is om te parkeren? Zo heb ik hem ook gelezen. Wethouder Abee: Wat ik probeer te zeggen is: als het gaat om parkeernormen houden wij voor grondgebonden woningen de parkeernorm aan, zoals die nu gebruikelijk is. Dat kan in eigen tuin zijn of in de parkeerders. De appartementen, de hoogbouw of de hogere bouw om niet vooruit te lopen op de 15 meter van de heer Meester, zullen naar een lagere parkeernorm gaan al of niet gebouwd in de blokken zelf of een andere voorziening. Daarvan denken wij, dat er kansen liggen omdat het dicht bij OV is. Daar moeten wij inderdaad duidelijk over communiceren in de PR die later plaats vindt: hier zijn kansen voor mensen die bijvoorbeeld uit het Rotterdamse komen, niks mis mee, ben er ook geboren, mijn ouders ook, ik ben een rasechte Rotterdammer om het zo maar te zeggen, dus u zult begrijpen dat ik er niets op tegen heb, op Rotterdammers. In Westpolder zien we al dat er heel veel mensen uit Rotterdam komen. Waarom vinden die het fantastisch in Westpolder? Omdat ze bijvoorbeeld werken in Rotterdam, binnen 10 minuten daar zitten. Of in Den Haag, binnen 20 minuten. Dus met minder auto's toe kunnen. Dat is aan alle kanten een belangrijk gegeven. Dan heeft de heer Jumelet natuurlijk gelijk, en de heer Muis, dat openbaar vervoer natuurlijk redelijk vol zit. Daarom lezen we ook in de krant dat er investeringen moeten komen in het openbaar vervoer. Daarom lezen we bijvoorbeeld in het provinciaal programma dat ook de provincie zegt: we zullen moeten gaan stimuleren dat er extra frequentie komt van openbaar vervoer. Dat is één van de zaken waarover nog eens ernstig van gedachten gewisseld moet worden met de provincie. Hoe gaan we die frequentie doen? Waar loopt het op uit? Wat kunnen we van de provincie verwachten? En natuurlijk ook van de MRDH. Het is autoluw, auto te gast, maar niet om de auto tegen te gaan. Belangrijker is dat de wijk zodanig wordt, dat mocht onze aannames helemaal verkeerd zijn, dat er dan zoveel ontspanning in de ruimte in de wijk zit, dat er altijd nog naar alternatieven gezocht kan worden. Om te zeggen: hé, daar hebben we ons in vergist. Dan kunnen we dat compenseren. De toekomst zal dat uitwijzen. De heer Duk, interruptie: Ziet de wethouder

mogelijkheid om de frequentie en de capaciteit van het openbaar vervoer bij het begin van de wijk al daadwerkelijk hoger te hebben? Of gaat dat pas op een later tijdstip plaats vinden? Wethouder Abee: Vanuit de gemeente zullen wij er alles aan doen, denk ik, om met partijen waarmee we in gesprek zijn of raken het maximaal mogelijke te doen. Mevrouw Verhoef is altijd enthousiast over extra haltes. Om die haltes te krijgen die noodzakelijk zijn, maar vooral ook de frequentie te verhogen. Het zou fantastisch geweest zijn als ze met die ZoRo lijn al op dit moment bezig waren om de laatste schroefjes vast te zetten, want dan kunnen we echt scoren, maar dat is nou eenmaal niet de realiteit. De heer Jumelet, interruptie: Ik hoor de wethouder meerdere malen zeggen: frequentie van het OV. Hij doet tekort aan de problematiek die wij signaleren. Het gaat niet zozeer om de frequentie. Je kan die metro natuurlijk wel een extra keer laten rijden, maar daarmee lossen we het probleem niet. Als je praat over 8.000 mensen, dan hebben we het niet over een hogere frequentie maar over het zoeken naar vervoersconcepten die toekomstbestendig zijn en een veel grotere kwantiteit genereren. Dat gaat veel verder dan een metro extra laten rijden richting Den Haag of Rotterdam. Ik weet niet of we hetzelfde zeggen. Wethouder Abee: Een waarheid als een koe. Ik kan natuurlijk vanavond niet alle elementen die mee spelen voor het voetlicht brengen. Ik probeer op de hoofdlijn te blijven en niet teveel uit te weiden. In de toekomst moeten er busjes kunnen gaan rijden door de wijk heen. Dan betekent dat we de wegen daarop ontwerpen. Voor zelfrijdende busjes. Bijvoorbeeld langs het centrum van Bergschenhoek en Berkel, automatisch rijdend. Daar houden wij in de ruimtelijke reservering ruimte voor. Zoals we ook nu zeggen: als je mensen wilt laten fietsen en liefst een beetje snel, althans dat is de trend, dan moet je fietspaden hebben die niet meer anderhalve meter breed zijn, maar dan moet je fietspaden hebben die veel ruimer gedimensioneerd zijn. Dat is wat we er nu in brengen. Dan heb je het ook over de punten, die u ook noemt. Dan moet je op een andere manier gaan kijken naar mobiliteit. Zo'n busje is mijn droombeeld altijd nog en ik denk dat dat op een gegeven moment realiteit gaat worden, dat er zelfrijdende busjes door zo'n wijk heen gaan om mensen daar af te zetten waar ze naar toe willen. De voorzieningen. We hebben kennis genomen en gehoord van de inspraak vanuit de winkeliers. Wat politiek al heel erg over de Bühne gekomen is en waar we ook vanuit het college op insteken is: wij gaan een wijk ontwikkelen die weliswaar haast een dorp op zich wordt, maar wel tegen een bestaande kern aan ligt en daar helemaal mee vergroeit. Dat betekent dat wij het aantal voorzieningen zodanig willen houden, dat die niet concurrerend zijn met de bestaande kernen. Sterker nog, wij willen dat de bestaande kernen profiteren, of de functie van de kern hebben als het om bepaalde functies gaat, van de nieuwe wijk Wilderszijde. Dat is het uitgangspunt dat we gekozen hebben. Ook daar gaan we overigens niet alleen over. Ook de provincie heeft daar iets van te zeggen. Als je even de wijk apart zou nemen zou het heel normaal zijn om een voorziening van misschien wel 15.000m² op te nemen. Daar zullen we dus ook met de provincie over in gesprek moeten, om ons beeld helder te krijgen. Wij vinden dat de centra van Bergschenhoek en Berkel ook de centra zijn waar de inwoners van Wilderszijde terecht moeten. Mevrouw Verhoef, interruptie: U werd toch ineens concreet. U kwam ineens met die 15.000m². Kunt u nou een reden noemen waarom een provincie of een andere partij juist een heel groot voorzieningencomplex qua winkels zou willen hebben? Ik kan me daar helemaal niets bij voorstellen. Wethouder Abee: Omdat dat in het verlengde ligt van wat ik denk, dat de gemeente de verantwoordelijke partij is om uiteindelijk de keuzes te maken, omdat die wijk ook naar de toekomst toe, ook over 20 jaar, goed moet kunnen functioneren. Die wijk moet in zichzelf kunnen functioneren. Op het moment dat je voor een patatje een heel eind weg moet en je komt thuis met koude patat. Je hebt dingen nodig. U noemde zelf een paar voorbeelden, waarin je essentiële dingen ook wel dichtbij moeten kunnen hebben. De kunst is om een goede afweging te maken tussen wijk die helemaal op zichzelf kan functioneren en helemaal niemand nodig heeft in de omgeving, voor zover dat al kan, en een wijk die in de kern zijn basisdingen zelf heeft. Als het gaat om vierkante meters moet u niet alleen aan winkels denken, maar ook aan de apotheek, het gezondheidscentrum, een theehuis of theetuin, een koffiebar, een sportschool. Dat soort dingen zitten er ook in. Je moet er wel voor zorgen dat dat zit in een wijk die op zichzelf goed moet kunnen functioneren. Blijft overeind: ons uitgangspunt moeten we zo minimaal mogelijk doen. Daar zijn intern al afspraken over gemaakt: het vierde kwartaal of het eerste kwartaal zullen we ook met winkeliersverenigingen overleggen. Ik zeg er wel bij vanuit mijn verantwoordelijkheid: de gemeente is natuurlijk wel verantwoordelijk voor het totale functioneren. We zijn het erover eens dat we Bergschenhoek en Berkel een belangrijke functie willen laten geven, maar we hebben natuurlijk ook met het belang van toekomstige bewoners te maken en dat is wat uiteindelijk ook door de raad besloten moet worden. In mijn beleving zit daar weinig licht tussen. Er loopt overigens ook een onderzoek om te kijken wat nou het juiste is. Als mij gevraagd wordt of 5.000 het juiste aantal meters is, dan zeg ik: ja, dat kan ik ook niet met een schaarje knippen. Misschien moet het wel 6.000 worden of 2.000 of 2.500. Uitgangspunt is dat we nu proberen kaders vast te stellen, ruimtelijk beslag. En met de adviezen van de winkeliersvereniging moet de toekomst uitwijzen hoe we daar terecht in zullen komen. Duidelijk, dat we alle stakeholders daarin willen betrekken, maar op het juiste moment en ook met de juiste insteek. Dat was ook in de richting van de heer Van der Stelt, die het had over de voorzieningen. Ook de sporthallen. Natuurlijk zullen we in beeld moeten gaan brengen wat de juiste behoefte is en die ook vroegtijdig opnemen in onze grexten. Mocht er nu al een tekort zijn of voorzien worden, dan moeten we daar op een

adequate manier op inspelen. Zoals we bijvoorbeeld nu ruimte hebben voor twee scholen, maar ook de mogelijkheid voorzien, dat er drie scholen komen. Alleen, dat hangt af van een populatie en andere ontwikkelingen. Dat zullen we later nog definitiever moeten invullen, zoals we ook op andere dingen later in de meters zouden moeten zitten. Het tempo, van de heer Jumelet. Dat is natuurlijk belangrijk. Het tempo dat we willen doen. We hebben voor de zomervakantie hier gezegd: we hebben nu een planning lopen die redelijk ambitieus is. Dan ben ik heel blij, dat dat ook gelukt is tot nog toe. Dat er in de vakantie is doorgewerkt met ontwikkelaars, afspraken gemaakt zijn en dat we op route liggen en dat u ook zelf op planning ligt, ervan uitgaande dat er over 2 weken besluitvorming is. Alles wat sneller kan, zal welkom zijn, want we hebben een belang om snel te gaan. Alle partijen hebben een belang om snel te gaan. Maar het gaat ook om zorgvuldigheid. We hebben er niets aan om nu iets te doen waar we over 5 jaar spijt van hebben. Zeker niet minder belangrijk: we hebben ook gewoon met inspraakprocedures te maken. Stel dat we na een goede inspraak en gesprek met de winkeliers, dat de winkeliers toch menen dat we als gemeente een verkeerde keus maken. Ik ga er niet van uit, maar het zou kunnen. Dan is er inspraak mogelijk. Zo zit ons land in elkaar. Gelukkig. Waarin mensen bezwaar kunnen maken tegen datgene wat ons voornemen is. Vinden we dat vervelend? Ja, dat vinden wij vervelend in tijd. Vinden we dat vervelend in het totale proces? Nee, want zo hebben wij ons systeem opgebouwd, dat mensen bezwaar kunnen maken. De heer Jumelet, interruptie: Ik mag toch aannemen dat u daar in de planning toch rekening mee gehouden heeft. Op het moment dat u daar rekening mee gehouden heeft, dan is mijn vraag toch, want ik voel toch een beetje een reserve aan uw kant: kunnen wij dan feitelijk met u een soort prestatieafspraken maken? Natuurlijk, er zijn momenten dat het wellicht even uit de bocht vliegt qua tijd, maar dan zijn er wellicht ook weer versnellingen mogelijk. Maar wel dat het een leidend verhaal is, met een korte ei uiteraard, voor u en de ambtelijke organisatie. Waarbij het college ook zegt: op het moment dat wij bijschakelen qua capaciteit, dan gaan we dat ook doen om de prestatieafspraken met de raad te halen. Natuurlijk, er zijn altijd mogelijkheden, maar ik mag hopen dat u daar rekening mee gehouden hebt in de planning. Wethouder Abee: Ik proef een beetje in de woorden van de heer Jumelet dat hij in tegenstellingen denkt. Ik probeer aan te geven: vanuit het college willen wij zo snel mogelijk als kan. Wij willen zo snel mogelijk als zorgvuldig kan, maar dat heeft met allerlei zaken te maken. Daar mag ambtelijke capaciteit niet het probleem zijn. Daar mag bestuurlijke beschikbaarheid niet het probleem zijn. We hebben met elkaar een belang. Ik hoor het iedereen onderschrijven tot nog toe: we willen snel maar ook zorgvuldig. We willen ook procedures in acht nemen. We willen ook zorgen dat rechten van mensen niet geschonden worden. We willen iedereen fatsoenlijk mee nemen in het traject. We hebben onderzoeken nodig. Wat wij nu neergezet hebben is een planning die haast moordend is. Dan moet er niet teveel tegen zitten. Voor prestatieafspraken voel ik eerlijk gezegd niet zoveel voor. Mevrouw Verhoef, interruptie: Ik wil het toch nog iets concreter maken. Misschien kan dat niet. Er staat nu Q3, Q4 2021 gaat er gestart worden met de bouw. We zijn aangewezen door het rijk als versnellingslocatie. Is daar die versnelling, die rond zo'n locatie dan hangt, in mee genomen? Of is er nog meer ruimte om het naar voren te trekken? Of kunt u dat nu nog niet zeggen? Wethouder Abee: Daar gaan wij alles aan doen, om de kansen die dat mogelijk heeft naar voren te trekken. Maar u moet daarbij niet denken dat het driekwart jaar of een jaar naar voren gaat. Dat is echt niet realistisch. Als we nu een handtekening zouden zetten onder een soort prestatiecontract, waardoor we het waar zouden kunnen maken, moeten we het gelijk doen. De praktijk leert dat er heel veel hobbels zijn rondom allerlei onderzoeken. Om het punt van het milieu mee te nemen: we doen het MER onderzoek, de effectrapportage. Mijn ervaring is dat dat nogal eens tot nadere vragen leidt. We moeten proberen zo goed mogelijk die vragen te verwerken, maar dat kost nu eenmaal soms tijd. Dat is niet onze wens, dus we gaan zo snel mogelijk en daar hebben we elkaar voor nodig. Het eerste half jaar is dat tempo in ieder geval aardig gelukt. De heer Jumelet, interruptie: Dan toch. U geeft allerlei momenten aan waarvoor u tijd nodig hebt. Ik mag toch echt wel aannemen dat dat in die planning zit. Als u dan toch twijfelt, wat is die planning dan waard? U zegt: u denkt in tegenstellingen. Maar de planning die afgegeven is, en dan kijk ik ook een beetje naar het verleden, dan willen wij toch met elkaar de afspraak maken dat dit de planning is. Natuurlijk, er zal altijd een keer moment zijn dat u zegt: ik heb 2 maanden extra nodig om reden van. Natuurlijk. En zorgvuldigheid. Maar u heeft toch de planning gemaakt met inachtneming van procedures, onderzoeken, van alles en nog wat, want anders is die planning niets waard. Wethouder Abee: Ik probeer juist aan te geven dat wij proberen een realistische planning te maken, die zo scherp mogelijk is. Dat doen we niet op een achternamiddag. Er zijn mensen die er verstand van hebben en zeggen: dit kost zoveel tijd en dit kost zoveel tijd. Dat proberen we zo parallel mogelijk te laten lopen. U doet nou maar voorkomen alsof ik zeg: we zijn maar een beetje aan het jojoën. Nee, we hebben het tempo zo hoog mogelijk gezet. Ik zou u willen oproepen nou te stoppen met het creëren van tegenstellingen. Ik denk dat wij het in hoge mate eens zijn. We willen snel, we hebben er een moordende planning bij liggen. We doen er alles aan om dat in te zetten. Als het nodig is met extra capaciteit. We zijn volop met gesprekken bezig met partijen. We hebben met ontwikkelaars enorme slagen gemaakt. Ik denk niet dat we in tegenstellingen denken, maar dan moet u er een keer mee stoppen om die tegenstellingen op te roepen als was het maar dat het vertraging in deze avond oplevert. De heer Jumelet, interruptie: We hebben toch een debat waarin we over deze wezenlijke dingen kunnen

debatteren. Dan bent u een half uurtje later thuis, maar het gaat over een groot project. Dan mogen we elkaar toch even diep in de ogen kijken. Misschien dat de heer Van der Stelt vroeg thuis wil zijn. Dan gaat hij, maar ik wil hier namens mijn fractie een debat voeren over een planning van een project wat al sinds 1998 loopt of misschien nog wel eerder. Mogen wij dan hier de wethouder bevragen over een planning? Ik denk niet in tegenstellingen. Wij willen graag snelheid maken of tempo maken. We willen graag dat er zo snel mogelijk gebouwd wordt. De voorzitter: Nu ga ik u onderbreken. U heeft duidelijk van de wethouder gehoord wat de planning is en hoe hij dat gaat doen. We gaan het volgen. U kunt er nog lang over praten, maar anders blijven we in herhaling vallen en ik denk dat dat niet de bedoeling is. Er zijn nog de nodige vragen. Een vraag over de planning, meneer Kampinga? Dat ga ik niet toestaan. Wethouder Abee heeft het nodige hierover gezegd. De planning is zoals het in de boeken aangegeven staat. Als er afwijkingen zijn, dan horen we dat gewoon. Wethouder Abee, gaat u verder. Er zijn meer vragen gesteld, dus ik zou de planning laten rusten. Gaat u verder. Wethouder Abee: Volstrekt helder, we moeten de tijd nemen, die er voor staat. Wat ik geprobeerd heb te zeggen: neem mijn antwoorden dan wel serieus als ik tot drie of vier keer toe aangeef hoe wij in het proces zitten. Als het gaat om de duurzame wijk. Ja, daar hebben we inderdaad geprobeerd datgene wat ook van deze tijd is en naar de toekomst toe zo maximaal mogelijk in te zetten. Ben ik als wethouder duurzaamheid blij dat allerlei zaken niet gehaald worden? De energieneutrale wijk. Nee, ik zou die lat het liefst hoger leggen. We moeten nu vanuit het realisme van deze tijd kijken wat haalbaar is, wat denken wij dat mogelijk is? Op het moment dat blijkt dat allerlei zaken tot een veel positievere bijstelling leiden, er zijn nogal wat duurzaamheidswensen, om later nog aan de raad voor te leggen: moeten we niet dit of dat? Ik denk dat er van allerlei portefeuillehouders nog wel wensen zijn, die we later moeten invullen. Je moet op een gegeven moment uitgaan van een realisme: wat is nu haalbaar of wat lijkt haalbaar? Ik zeg het nog voorzichtig. Daar moet je dan op ingaan. De heer Duk, interruptie: Gaat de wethouder hierbij uit van BENG woningen, zoals in de presentatie wordt gezegd? Of van nul op de meter woningen, waar die mogelijk zijn en die volgens het ambitiedocument ook de ambitie van de raad zijn. We hebben daarover geschreven wat we daarover geschreven hebben. Wij zeggen: nul op de meter woningen is een belangrijk onderdeel. Maar op het moment dat wij nu tegen de markt zeggen: wij willen alleen maar nul op de meter woningen, dan krijgen wij een wijk, die heel eenvormig wordt, omdat voor nul op de meter woningen een bepaalde ligging belangrijk is. Een jaar of 5 geleden was ik daar volop mee bezig, met projecten die daar over gingen. Dan krijg je een eenvormige wijk. Wat nu juist de kwaliteit is, de flexibiliteit, dat is dat wij zeggen: die nul op de meter woning vinden wij een belangrijk item. Die moeten er fors komen wat ons betreft. Maar juist die GPR maakt het mogelijk om voor bedrijven creatief te zijn, flexibel te zijn, maar ook om op de tijd in te spelen. Iets wat we nu als haalbaar zien, kan over twee jaar nog steeds haalbaar zijn, maar dan ligt de lat hoger. Juist voor de markt, om daarop in te spelen. Ik begrijp ook de vraag van de heer Hofman. Ik denk dat het goed is als wij een A4tje maken, je zou ook een boek kunnen verschaffen, maar een A4tje, waarin we proberen in essentie aan te geven op welke elementen je dan kunt meten. Zo'n GPR zit heel complex in elkaar. De ontwikkelaars kunnen de ene keer heel erg op dit inzetten en dan weer dat. Het is aan ons om te meten, maar we moeten u inzicht geven raadsbreed, zodat u ook meer gevoel krijgt wat zo'n GPR dan inderdaad is. Ik ben in ieder geval niet ontevreden, zeg ik maar als wethouder duurzaamheid, dat we in ieder geval met marktpartijen zijn overeengekomen dat zij bereid zijn deze behoorlijke cijfers na te streven. Rondom dat vernieuwende concept rondom duurzaamheid en mobiliteit heb ik al geprobeerd te beantwoorden, dat het echt met frequentie, met OV, met bredere fietspaden, noem alles maar op, met parkeercoffers, die een andere vorm van parkeren in zich houden. Wordt er met Rotterdam gesproken? Nee, dat loopt niet direct vanuit het project. Maar mijn collega is natuurlijk bezig met de woondeal in regionaal verband en daar zit Rotterdam ook aan tafel. De heer Duk: Begrijp ik hier uit, dat de wethouder klaar is met zijn duurzaamheidsparagraaf? Wethouder Abee: Ik zou haast ja willen zeggen, maar ik begrijp dat dat niet helemaal naar tevredenheid is. De heer Duk: Ik had ook gevraagd of de wethouder het met mij eens is, dat de wijk nog steeds energieneutraal kan worden gebouwd op het moment dat wij de laadpalen van de auto's, die niet in de wijk gebruikt gaan worden, maar op de wegen daarbuiten, niet in de berekening mee nemen. Wethouder Abee: Ja, dat vind ik een boeiende. Ik heb ooit een boekje gelezen: how to lie with statistics. Ik zie dat een aantal mensen dat herkent. Dat was een meer dan interessant boekje, al was het alleen maar omdat ik het onthouden heb. We moeten er natuurlijk geen rekenformule van maken. Duurzaamheid schiet er niets mee op als wij iets gaan toekennen en toerekenen aan een kilometer die buiten deze gemeente gereden gaat worden. We moeten een verantwoord duurzaamheidsconcept neerleggen. Wij denken vanuit het college dat dat op dit moment gebeurt. Op het moment dat er zich kansen voordoen in de techniek of in de financiële mogelijkheden, dan moeten we niet uitsluiten dat de wethouder duurzaamheid zeker aan de bel zal trekken. Maar er zullen meer wensen zijn. De heer Duk, interruptie: Wat ik hier uiteraard mee bedoel, is dat wij van mening zijn dat de wijk met de functie wonen en de functie straatverlichting, dat soort dingen, gewoon nog energieneutraal kan zijn, bijvoorbeeld door op sporthallen meer zonnepanelen neer te leggen dan strikt noodzakelijk. Wethouder Abee: Dan verschillen we niet van mening. Mevrouw Verhoef, interruptie: Over de duurzaamheidswensen van de wethouder. Daar had ik ook een vraag over gesteld. Is er in de

uitgangspunten en plannen voldoende rekening gehouden met de mogelijkheid om aan te koppelen op termijn aan het warmtebedrijf? Wethouder Abee: Het warmtebedrijf zou mooi zijn als doelstelling, maar die doelstelling zal voor Wilderszijde niet haalbaar zijn. Dat heeft niet met onwil te maken, maar met beschikbaarheid op dit moment. We moeten nu vaart maken. We willen vaart maken. We willen in 2021 volume gaan maken. Dan zouden we nu echt duidelijkheid moeten hebben over warmte, beschikbaarheid van substantiële warmte, maar die warmte is op dit moment niet substantieel beschikbaar. We moeten constateren dat warmte voor Wilderszijde niet de oplossing zal zijn, althans niet in deze fase. Je kan nooit naar de toekomst iets uitsluiten, maar in deze fase niet, helaas, maar dat is wel de realiteit. Ik was eigenlijk nog bij de heer Muis. Wordt er met Rotterdam gesproken? Ook het percentage m.b.t. welke woningen er nou komen. Ik heb ook vragen van andere sprekers. Waar we op inzetten is dat wij zeggen: uitgangspunt is dat wij betaalbare woningen willen hebben van 30% tot 40%. Dat is ons uitgangspunt. Hoe dan de verdeling daarin plaats vindt, daar moeten we het over hebben. Daar moeten we op studeren. Dat moeten we overleggen. Daar vinden andere partijen ook wat van, de provincie bijvoorbeeld. Duidelijk is dat deze raad ook bepaalde percentages ook weleens als hard heeft uitgesproken aan de onderkant. Ook dat zijn kaders die we mee nemen en die passen in het uitgangspunt betaalbaar 30-40%. Dat is ons vertrekpunt. Dat is waar we ruimtelijk ook rekening mee houden. Dat is de inzet die we hebben met partijen. De heer Jumelet, interruptie: Als ik kijk naar de toetsing aan het coalitieakkoord, dan zie ik bij 20% sociale woningbouw een rood kruisje, op blz.17. We kunnen wel andersoortige terminologieën gaan gebruiken, maar de vraag die hier al langere tijd ligt is: hoe zit het nou met dat percentage sociale woningbouw? U vat het in een wat groter containerbegrip, maar dat is toch wel de grote kernvraag die hier op tafel ligt. Is het nou 20%? Of is het meer? Of minder? Dan die 20%. Wethouder Abee: Ik probeer het duidelijker te zeggen. We gaan uit van een percentage van 30-40% betaalbaar. Daar zit ook sociaal in. De raad van deze gemeente, maar ook in het coalitieprogramma staan duidelijke afspraken over ondergrenzen. Die passen binnen de bandbreedtes, zoals we die hier beschrijven. Vervolgens zal je echt met partijen moeten gaan kijken, waar we ook mee te maken hebben, hoe we daar op een goede manier uit komen. Ook aan de hand van het STEC rapport. STEC heeft natuurlijk een advies gegeven. Is dat nou onderdeel van de besluitvorming? Nee. STEC heeft een advies uitgebracht, hoe zij denken dat de vraagkant vanuit mensen in de markt zit. Dat is iets waar we ons ook op baseren. U neemt niet het besluit om het STEC rapport te accepteren. Dat is een momentopname waar wij van uitgegaan zijn. Daarop is ook wat u leest gebaseerd. Dus STEC geeft daarin adviezen. Dat is overigens wat anders dan dat we nog steeds zullen gaan kijken hoe we kunnen gaan versnellen, maar dan kom ik op wat ik eerder richting de heer Jumelet zei: natuurlijk moeten wij proberen die prikkels in te bouwen, dat de markt sneller dan gemiddeld kansen hier zal willen benutten. De heer Jumelet, interruptie: Ik ga niet over dat punt praten, hoor, wees gerust. Er staat in de toetsing bij 20% sociale woningbouw een rood kruisje i.p.v. een groen vinkje. Daar kan je ook een vraagteken neerzetten, maar er staat echt een rood kruisje bij 20% sociale woningbouw. Hoe verhoudt dit zich dan tot de beantwoording van zojuist? Dan had er een groen vinkje moeten staan, toch? Wethouder Abee: Ik heb niet alle kruisjes en vinkjes helemaal op mijn netvlies, maar als u aan de tweede termijn begint wordt mij een antwoord ingefluisterd hoe dat zit. Ik heb op dit moment geen reden om te twijfelen of het verhaal wat ik verteld heb juist is. Of er dan de juiste vinkjes staan, dan kom ik daar op terug. De heer Muis stelde nog een vraag rondom inkomensgroepen. Als het gaat om de wat lagere inkomens tot € 37.000. En de andere categorie, middeninkomens, tussen € 37.000 en € 47.000. Dat is de categorie die aangehouden wordt vanuit de rapportage. Belangrijk ook de geluidsbelasting. De heer Jumelet, interruptie: Ik begrijp dat we het onderwerp woningbouw een beetje afsluiten. Ik heb ook nog een vraag gesteld over het fenomeen starterswoningen, die niet in het stuk voor komen. Wethouder Abee: Ik probeer alle sprekers en vragenstellers een beetje tegemoet te komen door niet bij de eerste vragensteller alle vragen te beantwoorden, maar door alle sprekers een beetje te bedienen. Starterswoningen is een uitermate belangrijk onderdeel, zoals ook seniorenwoningen een uitermate belangrijk onderdeel is. Heeft ook met doorstroming te maken, die we als gemeente ook willen. Dat zal een uitermate belangrijk onderdeel zijn om ervoor te zorgen dat voldoende starters en voldoende senioren op de juiste plek terecht komen. Of dat dan bij senioren in een grondgebonden woning is à la patio, of toch in wat appartementen gestapeld, ja, daar zullen we nog naar moeten kijken. Ik denk dat heel veel senioren graag richting appartementen gaan, gelijkvloers wonen in ieder geval en dat niet voor iedereen de patio beschikbaar is. Dat zal iets betekenen m.b.t. de appartementen en mogelijk ook m.b.t. de hoogtes. Wel duidelijk is dat we het coalitieakkoord vanuit het college kennen. We weten ook dat er allerlei belemmeringen zitten vanwege het feit dat er vliegtuigen over gaan. Mocht er iemand op het idee komen dat een torenflatje niet een ideaal idee zou zijn om veel senioren te huisvesten: dat gaat niet lukken, want we zitten rondom bouwhoogtes aan de vliegroutes. In park de Polder is al neergelegd vanwege die vliegroutes. Geluid, lucht, ook luchtvervuiling, dat zullen allemaal onderdelen zijn die vanuit de MER bestudeerd worden. Het moet een antwoord geven op wat dat betekent voor de concrete huizen voor de wijk. Dus dat krijgt zijn vervolg in de studies, die gedaan zullen worden. Mevrouw Citterbartová, interruptie: Dat is heel fijn, dat daar aandacht voor zal zijn. Daar ga ik ook van uit. Als u kijkt naar de bijlage bij het beslisdocument, het onderzoek van STEC, dan wordt daar gezegd dat we eerlijk moeten zijn in de informatie naar de

toekomstige bewoners. Ik vind dat het helemaal niet spreekt uit dit document, waarover we over 2 weken gaan beslissen. Er spreekt helemaal niets uit over zorgen of het besef dat we hier een bepaalde bijzondere problematiek hebben, waar we mee gaan dealen. Ik vraag de wethouder op welke manier dat toegevoegd kan worden, zodat dat een realistisch en reëel beeld geeft. Wethouder Abee: Dan loopt u echt uit op een fase. We zijn nu ruimtelijk aan het plannen. Een masterplan opzetten. Op het moment dat je met mensen te maken krijgt, die er uiteindelijk zullen moeten wonen, dan moet je eerlijk communiceren. Men moet wel redelijk doof en van apparaatjes afhankelijk om de vliegtuigen niet te horen. Maar we moeten eerlijk communiceren, zoals we ook rondom placemaking zullen moeten kijken hoe we die wijk gaan neerzetten. Wat gaan we aan PR voor die wijk doen? We zullen de positieve kant in moeten zetten, maar natuurlijk ook de negatieve kanten. We zullen eerlijk moeten communiceren naar mensen toe. Dat is wel zo plezierig om te voorkomen dat ze na een jaar alweer verhuizen, omdat ze het niet wisten. We moeten niet alleen maar in bedreigingen denken. Er zullen ook heel veel mensen het fantastisch vinden dat die rijksweg heel dicht bij ligt, omdat ze snel op de weg zullen zitten. Als het gaat om de vraag rondom de aansluiting, welke consequenties heeft dat op het wegennet? Daar zijn we ook volop mee bezig, om dat in kaart te brengen. Collega Fortuyn is daar mee bezig, vanuit zijn verantwoordelijkheid vervoer. Om ook te kijken, bijvoorbeeld met de provincie, hoe dat mee handen en voeten gegeven zou kunnen worden. De kerk, om die nog maar even te noemen, dat is ook vanuit het CDA en de wethouder een belangrijk ding. Hoewel ik me meer druk zou maken om het aantal mensen in de bestaande kerken, dan misschien om nieuwe kerken. Ik zie dat het bij de heer Markus wel mee valt, maar er zijn er ook die het daar wat moeilijker mee hebben. Op het moment dat er kerkgenootschappen zijn, dan moet er ook voor dat soort voorzieningen ruimte zijn. Dat zit ook binnen de meters die we bedacht hebben rondom de maatschappelijke meters die ingevuld kunnen worden. Geluidsbelasting, dat gaan we dus allemaal onderzoeken. Burgerparticipatie: zeker. De winkeliersverenigingen hebben we al genoemd, maar ook burgers zullen we erbij betrekken. Dat gaat op relatief korte termijn plaats vinden. In de richting van de heer Meester: eens, dat die wijk toekomstbestendig moet zijn. Niet alleen maar de eerste vijf jaar in een tijd dat het op gaat. We hebben veel zien gebeuren bij gemeenten die heel snel gegroeid zijn en dan moeite hebben, als het slechter gaat, moeite hebben om die wijken goed te houden. Dat mensen niet te makkelijk vertrekken. Daarom is cultuur ook een belangrijk element in onze gemeente, letterlijk en figuurlijk. We moeten ervoor zorgen, dat die wijk toekomstbestendig is. En niet alleen op die korte termijn zitten. Dat geldt ook voor die parkeerplekken en de sociale voorzieningen, die echt toekomstbestendig moeten zijn. Op de hoogte ben ik al even in gegaan. De verkeersafwikkeling ook. De grex. Ja, de grex is niet sluitend. We hebben nu inderdaad een negatieve grex. Dat heeft deels te maken met ons ambitieniveau, de kwaliteit die we erin stoppen. Eerlijk is eerlijk, het heeft ook te maken met het feit, dat we al vanaf 1990 kosten maken. Iets stil zetten betekent dat de rentetikkers doorlopen. Het heeft deels te maken met de lange geschiedenis en de kosten die er ook toen al gemaakt zijn. Denk alleen al aan het maken van een ander bestemmingsplan. Dat betekent dat je eerst al kosten gemaakt hebt. Daar moeten we goed mee dealen. Er zitten nog heel veel knoppen waar aan te draaien valt en dat gaan we ook zeker nog doen. De stand van zaken met de kennis die we hebben is het feit dat er een behoorlijk negatieve grex is. De kunst is: hoe beperken we dat, hoe verbeteren we dat, en hoe maken we het zo optimaal mogelijk in verhouding tot de kwaliteit, waar de heer Meester het ook over had. We hebben er niets aan om straks 10 miljoen bij te schrijven of nul bij te schrijven. We hebben een goede wijk nodig. Ik heb mevrouw Citterbartová gemeld over de MER, het vliegveld, A16. En mevrouw Verhoef had ik impliciet wel alle vragen beantwoord. Mevrouw Verhoef, interruptie: Ik heb ook een vraag gesteld over het feit dat het STEC rapport zegt: leg bij hoogconjunctuur de nadruk op realiseren van middeldure en duurdere woningen. Worden de goedkopere woningen dan pas later gebouwd? Dat heeft misschien ook wel met die grexen te maken, dat weet ik niet, maar daar wil ik nog een antwoord op, als dat kan. Wethouder Abee: Inderdaad schrijft STEC dat, maar daarom zijn zij adviseurs en wij gaan er over. Wij zullen, en ook dat is iets wat we in de raad gehoord hebben bij andere discussies, zeker ook het goedkope segment voor mensen met een kleinere portemonnee naar voren halen. De aanname dat je nu vooral de woning moet bouwen voor de markt, dat is niet onze benaderingswijze. Zij brengen dat aan vanuit de vraag en ongetwijfeld zullen nog een paar andere spelers dat willen, maar de inzet van het college is een goede, evenwichtige wijk en zeker ook aan het begin het betaalbare segment. Als wij met de MRDH, met de provincie in gesprek zijn, moeten we zorgen dat we die openbaar vervoersvoorzieningen creëren, zowel in frequentie als mogelijk in aantallen. Op dit moment, zeg ik maar eerlijk, kan ik het niet helemaal overzien, waar we het dan over hebben. Maar die last mile is een heel belangrijke, alhoewel ik hoop, dat die last mile vooral op de fiets wordt afgelegd. Ik kan me haast een tweede termijn niet voorstellen.

De voorzitter: De tweede termijn beperken we ons tot 3 minuten, want ik heb u in de eerste termijn toch meer dan die 5 minuten gegeven. Ik vermoed dat het wat korter kan. Graag tot he point. Geen bevestigingen, maar als u nog vragen heeft, graag.

Tweede termijn

De heer Kampinga, VVD: Het woord 'veiligheid' is nog niet gevallen. Lansingerland is natuurlijk nu al de onschuld voorbij. We zijn geen dorpje meer. Er komt een hele grote wijk bij, dus de VVD vindt het in elk geval heel belangrijk dat van meet af aan, ook in de bouw en in allerlei andere opzichten, verlichting, geen donkere hoeken enzovoorts, dat het een veilige wijk wordt. Dat is één. Twee. Er komen twee ontsluitingswegen, als ik het goed lees, aantakkend op de Boterdorpsweg. Is dat onder alle omstandigheden toereikend? Ik geloof niet dat er een plan is om van een andere kant een ontsluitingsweg te realiseren. Is dat wel veilig genoeg voor de bewoners bij calamiteiten? U gaf me net niet de mogelijkheid, maar ik wil het nu toch ronduit vragen. Kan het college een toezegging geven dat op de planning van de kalender, als er een afwijking is en dan vooral in negatieve zin dat we daar dan een tijdige mededeling van kunnen krijgen. Ligt misschien voor de hand, maar het zou mooi zijn. Meneer Jumelet draaide het om. Ik ga ervan uit, dat dit een strakke planning is, maar graag als er een afwijking is. Tot slot. Ruimte voor particulier opdrachtgeverschap. De liefhebbers weten dat dit één van mijn stokpaardjes is. Ik ben blij dat te lezen. Dat is wat ik te zeggen heb. Dank u wel.

De heer Van der Stelt, CDA: Ik kan het heel kort houden. Ik dank de wethouder voor zijn heldere toelichting en beantwoording van de vragen. Daar wilde ik het bij laten, want wat ons betreft is het een heel helder verhaal.

De heer Jumelet, WIJ: Het woord starterwoningen, daar zou de wethouder nog even ambtelijk over overleggen. Wellicht krijg ik er in de tweede termijn nog iets over te horen. Het was niet helemaal duidelijk. Starterwoningen worden niet genoemd. Hoe zit dat dan precies? Het is een belangrijk onderwerp. De heer Kampinga draait het om, maar volgens mij zeggen we hetzelfde over de planning. Daar zal ik verder niet veel over zeggen, want dat kan niet op veel instemming rekenen bij het verhaal. Toch nog even over de winkels. U geeft aan in Q4 of in Q1 in overleg te gaan met de winkeliersverenigingen. Er gaat ook een onderzoek plaats vinden. Wellicht is het een idee om er eens met elkaar over van gedachten te wisselen. Hoe gaan we dat onderzoeken? Want het is maar net hoe je de vraag stelt natuurlijk om tot een bepaalde uitkomst te komen. Om later de discussie met de winkeliersvereniging te voorkomen, is het wellicht goed om aan de voorkant met elkaar dat overleg te hebben. Onderzoek naar de ontsluiting, ja, dat is wel een belangrijke. Op welk moment denkt u daar iets over te kunnen melden? We gaan natuurlijk allerlei werkzaamheden krijgen rondom de A16 en wellicht iets op het onderliggende wegennet. Wellicht is het goed om daar niet al te lang mee te wachten. Het punt van zorg aan onze kant blijft dan toch over dat parkeren, ook in relatie tot OV. Het hoeft niet nu, maar misschien op een later moment, kan u iets zeggen over: hoe gaan wij met dat OV om? Om met name die grotere vraag straks te kunnen beantwoorden, richting Rotterdam, richting Den Haag, zodat we niet daar een infarct krijgen van OV voorzieningen, want die is nu al redelijk gevuld. Wellicht kunt u daar ook iets over zeggen.

De heer Muis, D66: Ik kan volmondig aansluiten bij de laatste opmerking van de heer Jumelet over de concreetheid van OV als randvoorwaarde voor Wilderszijde, zodat we weten binnen MRDH-verband waar wij precies op lobbyen met zijn allen. Dit even n.a.v. de voorgaande spreker. Wij stellen over 2 weken de beleidsuitgangspunten vast. Nu is het zo dat bij allerlei lopende dossiers ook nog weleens terug gegrepen wordt naar allerlei beleidsuitgangspunten, waar we dan ook niet allemaal bij zijn geweest. Dat gaat in dit geval natuurlijk ook gebeuren. Ik ben wel een beetje aan het zoeken. Is het nou juist goed om een wat ruimere kaders of bandbreedtes te hebben. Of moeten wij nu juist proberen ze aan te scherpen? Tussen nu en 2 weken. Dat is wel lastig, want ik hoor de wethouder op verschillende onderwerpen zeggen, bijvoorbeeld, de inspraak vanuit de winkeliers: het kan zoveel duizend vierkante meters zijn, maar misschien kan het ook wel zoveel duizend vierkante meter zijn. M.b.t. de woondeal weten we ook niet exact wat het gaat worden. Daar is de bandbreedte eigenlijk in feite al ruimer genomen, zodat er ruimte is voor onderhandeling. OV heb ik net aangegeven. Onderwijs. Twee scholen, maar het kunnen ook drie scholen zijn. Als we twee scholen zetten in de beleidsuitgangspunten, dan krijgen we natuurlijk later de discussie over de financiën voor die derde school. Ik ben nog wel een beetje aan het zoeken. Ik ben er ook nog niet uit, maar daarom leg ik het ook even in de commissie hier neer. Waar doen we nou wijs aan om straks op te sturen. Dat weet ik nog niet. Daar wil ik het even bij laten. Dank u wel.

De heer Meester, L3B: Ik wil de wethouder bedanken voor zijn antwoorden. Met name het uitgangspunt dat het voldoende flexibel opgezet wordt om aan te kunnen passen aan eventuele veranderingen in de tijd. Ik ben het overigens ook eens met de wethouder, dat er zeer waarschijnlijk nog wel een recessie zal zijn in de periode dat Wilderszijde gebouwd zal worden. We hopen dat we daar goed doorheen komen. Mijn buurvrouw heeft even opgezocht waar het staat van die 15 meter. Dat is bladzijde 137 van de bijlage, meneer Kampinga. Daar wil ik toch even een paar zinnetjes uit voorlezen, want het is heel leuk. Hoog is op deze locatie relatief. Dan staat er verder: Het coalitieakkoord gaat uit van 15 meter met uitzonderingen voor bepaalde plekken. Wij denken, en ik neem aan dat dat het college is, dat

Wilderszijde een uitzonderingsplek is op een beperkt aantal plaatsen dicht bij OV en daar waar het zich richt op een gedifferentieerde bewonersgroep, waaronder starters, kan hoger worden gebouwd. Dat zouden wij dus liever niet willen. Er is nogal wat over het OV gezegd, het stimuleren daarvan. Daar ben ik wel voor, dat dat zoveel mogelijk gebeurt, maar de gemeente is niet de enige partij die daar invloed op heeft. Ik ben bezitter van een voordeelurenkaart met keuzedagen. U kunt hieruit afleiden dat ik ouder dan 60 ben. Ik vond in mijn mailbox een mailtje van de NS, dat ze dat toch erg gaan ontmoedigen. Er zijn ook weleens tegenkrachten in deze. Tenslotte vond ik wel heel curieus dat de heer Duk het prima vindt: als je een batterij oplaadt in de wijk, maar als je het ergens anders weer leeg maakt, dan krijg je absolutie van de heer Duk. Ik ben bang dat daar een soort van oplaadtoerisme gaat ontstaan in de wijk. Ik wilde het hier maar bij laten.

De heer Hofman, CU: Dank aan het college voor de beantwoording. Ik wilde eigenlijk nog maar één opmerking maken in reactie op mevrouw Verhoef. U had een vraag gesteld aan alle fracties over hoe we om willen gaan met hoogconjunctuur. Ik heb de wethouder horen zeggen dat hij ook in hoogconjunctuur nog steeds een gemêleerde wijk wil. Wat ons betreft sluiten we daarbij aan en willen we alle categorieën gelijk op laten gaan. Dank u wel.

De heer Duk, GL: Ook dit keer doen we weer een mooi een/tweetje in onze fractie. Een aantal andere partijen refereerden al aan de parkeernorm, die mogelijk lager zou zijn in deze wijk. Het zal geen verrassing zijn, dat GL dit toejuicht. Zeker als dit op een realistische manier gebeurt. We zien in andere gemeenten dat autoluwe duurzame wijken juist door dit karakter zeer in trek zijn. We denken dat er juist in onze gemeente hier nog een gat in de markt zit. Wat fijn ook dat de wethouder zo'n mooi vergezicht heeft getoond van zelfrijdende bussen, brede fietspaden en dergelijke. Onze steun heeft hij. PvdA vroeg verder of wij voor een aansluiting op het warmtebedrijf zijn. Primair staan wij daar niet negatief tegenover, al is de capaciteit daarvan zoals de wethouder al zei niet op tijd beschikbaar en niet oneindig en denken we dat er mogelijk andere vormen van warmtevoorziening mogelijk duurzamer en op lange termijn betaalbaarder zijn. We vertrouwen erop, dat het college hierin een goede keuze zal maken en we willen hier niet op voorsorteren. Wel zien we graag voorstellen voor energieopwekking op daken van sporthallen en scholen voor inwoners die niet zelf hun energie kunnen opwekken. Een samenwerking met Nieuwe Lansinger Stroom ligt hierbij voor de hand. Dank u wel.

Mevrouw Citterbartová, GL: De wethouder heeft geprobeerd mij uit te leggen waarom informatie over de situatie, de ligging van de wijk waarbij sprake is van grote belasting door geluid- en luchtvervuiling, waarom dat geen plek heeft in het beslisdocument. Ik kan wel een stuk mee gaan in zijn redenering, maar toch denk ik: als je wil voorkomen dat mensen binnen in de huizen teveel last hebben van het geluid van landende of stijgende vliegtuigen of de nabije snelweg, dan moet je ook nadenken over de manier hoe je ze bouwt, in welke richting je ze bouwt. En dat heeft wel te maken met de inrichting van de wijken. Daarom lijkt het me niet gek, dat het ook zijn weergave in zo'n document zal vinden. Ik vind het gewoon raar dat we het hebben over een soort van paradijselijk beeld, van een mooie groene wijk met blauw, waar klimaatadaptatie zijn plek heeft, terwijl we hier niet zitten in een heel gezonde omgeving. Ik begrijp gewoon niet hoe dat gewoon helemaal geen plek heeft in het beslisdocument. Een ander onderwerp is het percentage sociale woningbouw. Daar wordt soort van schimmig over gedaan. Het moet 30-40% zijn inclusief sociale woningbouw. We weten wel dat we hebben afgesproken dat er tenminste 20% sociale woningbouw moet zijn. Dus 40% sociaal bereikbaar, waarvan tenminste 20% sociale woningbouw. Waarom kunnen we dat niet met zoveel woorden in het document zeggen? Dank u wel.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik wil de wethouder bedanken voor de uitgebreide beantwoording. Wij zijn blij dat hij bevestigde, of eigenlijk antwoordde, dat de goedkopere woningen parallel aan de duurdere worden gebouwd. Het is wel confronterend om te lezen in de stukken, dat de wijk pas in 2032 af zal zijn. Als je maar 350-380 huizen per jaar kunt bouwen, dan is die rekenom snel gemaakt. We moeten nog even geduld hebben. Het percentage sociale huur is nog steeds onduidelijk. Wat ons betreft is dat 25% van het totaal 3.000 te bouwen huizen. Dan kom je op 750 uit. Eventueel zitten daar dan de starterswoningen, de koopwoningen, bij in maar het kan ook gewoon het sociale huurwoningen percentage zijn, want dan kom je uiteindelijk in Lansingerland weer richting die 20% sociale huur. Het is teleurstellend dat aanhaken bij het warmtebedrijf niet mogelijk is, maar wel begrijpelijk gezien het tempo waarin de ontwikkelingen lopen. De verwarring over de oppervlakte van de voorzieningen, het varieert nu tussen de 3.000 en de wethouder noemde uit het niets het getal 15.000 vierkante meter. Ik vind dat een hele ruime marge. Ik vraag me af of er richting de raad nog een wijziging op komt of helderheid. De wethouder heeft ook diverse malen heel nadrukkelijk gezegd: er zijn partijen zoals de provincie en andere partijen, die hier wat van vinden. Het viel diverse malen. Wat onze fractie betreft legt u de uitgangspunten zoals ze er nu liggen, eventueel aangepast op basis van wat wij als fracties hier vandaag allemaal hebben ingebracht, voor aan de provincie, het ministerie BZK en eventueel aan andere partijen. Als zij er iets van vinden en dat is heel bepalend, dat kan ik nu niet inschatten, dan is het wel

fijn om dat te doen voordat we als raad iets gaan vaststellen. Ik wil eigenlijk vragen of de wethouder daarop kan reageren. Dank u wel.

Wethouder Abee: Ik heb inmiddels het papiertje, waar de heer Jumelet aan refereerde, met zijn groene vinkjes en rode kruisjes. Ik snap nu de vraag. Wat er bedoeld is te zeggen: bijvoorbeeld als we het kruisje van de sluitende businesscase noemen, dat het je uitgangspunt is om een sluitende grex te krijgen. Een tekort is geen doel op zich. Omdat we op dit moment niet een sluitende grex hebben staat er een rood kruisje voor. Als er dan bij de sociale woningbouw een rood kruisje staat, dan begrijpt u dat we daar nog niet helemaal over uit zijn, om het zo maar eens te zeggen. Of dat 20% moet zijn, wat door de raad weleens in meerderheid besloten is en wat in sommige documenten ook staat. Zo moet u dat kruisje lezen. Dat kruisje betekent dat we er niet in geslaagd zijn dit vast te stellen of dat daar ontwikkelingen rondom zijn. Daarom herhaal ik maar mijn woorden: we proberen binnen die bandbreedte van 30-40% met inachtneming van alle zaken die door de raad zijn uitgesproken rondom woningen, in het coalitieprogramma staan. Zo moet u de kruisjes lezen. Ook rond het versterken van het OV tussen de kernen. Daar zijn we nog niet uit. Dat zijn dingen die we nu nog niet met zekerheid kunnen zeggen. Daar zijn we juist volop in studie en in gesprek mee. Ik ben blij met de heer Van der Stelt, die aangeeft dat het op hoofdlijnen klopt. Dat is ook de essentie. We leggen hier een ruimtelijk kader vast in een masterplan. In de loop van de tijd vindt dan steeds meer een verfijning plaats, die ook best nog kan wisselen. Dat gaat ook over die commerciële meters. Ik heb het in de eerste termijn gezegd: ik weet dat niet exact. Dat weet de ambtelijke organisatie ook niet. Daarom loopt er een onderzoek. Daarom zullen we er mensen die er zicht op hebben bij betrekken. Het is een verantwoordelijkheid van deze raad om uiteindelijk de juiste hoeveelheid meters vast te stellen. Daar zal een eigenstandig besluit in moeten komen, wat recht doet aan de toekomst van de wijk, wat recht doet aan bijvoorbeeld mensen die slecht ter been zijn en echt in de nabije omgeving iets willen vinden, al is het maar de fysiotherapeut en de rol beschuit. Daar zullen we dan echt oog voor moeten hebben. Met respect voor de winkeliers: het is een partij die er zeker toe doet, maar uiteindelijk moet de raad de juiste afweging maken: hoe ziet een verantwoorde wijk er uiteindelijk uit? De heer Muis, interruptie: Er staat in de beleidsuitgangspunten maximaal 5.000 m² commerciële voorzieningen. Ik snap dat het nog niet exact bekend is, maar dit is nu wel een bovengrens. Daar worstel ik een beetje mee. Zitten we daarmee goed? Is alles goed wat daaronder uit komt? Moeten we een ondergrens instellen? Daar gaan we natuurlijk zelf over, daar hoeft u geen antwoord op te geven, maar die bovengrens, daar ben ik dan wel in geïnteresseerd, want daar leggen we het dan allemaal op vast. Wethouder Abee: Wij denken, met de kennis die we nu hebben, dat 5.000 m² een juiste bovengrens is, die voldoende ruimte geeft om in te vullen. Wij denken dat het niet verstandig is, ook omdat de raad heeft aangegeven en dat vindt het college ook, dat wij onze bestaande winkerkernen zo goed mogelijk willen laten functioneren in de toekomst. Daar baseren wij ons mede op om op die 5.000 te komen. Als je sec naar de wijk kijkt, als we midden in Drenthe zouden bouwen, ergens in de polders, dan zou er misschien wel ruimte zijn voor 15.000 m². Er werd naar een vergelijkingscijfers gevraagd. Bij Westpolder hebben we het ongeveer over 3.000 of 3.500 m². Nu houden beslag op 5.000 m² en wij denken echt dat dat voldoende is. Blijkt later dat het anders is, dan zullen we er weer op terug moeten komen. De heer Muis, interruptie: U stelt niet voor om een ondergrens in te stellen. Ik hoor de winkeliers zeggen: wij hebben liever dat het nul is. Maar dat is ook niet wenselijk voor Wilderszijde. Daar zijn we het ook wel over eens. Wethouder Abee: Nul is niet acceptabel. Het zou onverantwoord zijn voor de mensen die daar in gaan. Een ondergrens nu vast stellen is risicovol, omdat het een soort wetmatigheid gaat krijgen. Dat is ook met die bovengrens, alleen denken wij dat die 5.000 echt op dit moment, met alles wat wij weten, een voldoende bovengrens is. Om ons nu op een ondergrens vast te leggen, dat lijkt niet verstandig. Dat zal echt afhangen van welke mogelijkheden er in de wijk zijn. Het gaat niet alleen om winkels, maar ook om de fysiotherapeut, het gezondheidscentrum, de peuteropvang, noem alles maar op. Wij denken dat dit een juist aantal is. Een ondergrens nu in het belang van welke doelgroep dan ook, dat lijkt mij uitermate onverstandig als het al juist is om hem objectief vast te stellen. Ik probeer juist aan te geven dat we een veilige marge met die 5.000 denken te nemen. Naar de toekomst toe heeft college, maar ook raad, voldoende speelruimte. Parkeren heeft natuurlijk de relatie met het OV. U spreekt uw zorg uit, dat is duidelijk. Die zorg delen we, want daar hebben we nog forse stappen te maken. Starters, vooral starters in het lage en midden segment. In die groep moeten we de starters plaatsen. Er zijn natuurlijk soms ook starters met een zeer riant inkomen. Die vinden hun weg wel, maar mogelijk dat we ook die categorie zullen benoemen in kleinere units. Duidelijk is dat we met starters vooral inzetten op het lage en midden segment. De vraag van de heer Meester of dat het college is. Dat is inderdaad het college, die daar inschattingen maakt. De opvatting binnen een aantal partijen, zoals bekend. U hoeft zich niet al te veel zorgen te maken, omdat het vliegveld voldoende belemmeringen geeft. Op wat de heer Duk zei, kan ik op in gaan, maar ik kan me in hoge mate vinden in wat hij zegt, dus ik ga dat niet tegen spreken. We zijn het daar in principe wel over eens. De toekomst zal uitwijzen in hoeverre iets realiseerbaar is. In de richting van mevrouw Citterbartová: ja, we willen een mooie, optimale wijk. Ik denk dat we verplicht zijn aan elkaar om een prachtige wijk neer te zetten. Dat is inderdaad een wijk, als we die in Drenthe zouden neerzetten, veel

mooier zou zijn, omdat daar minder herrie van rijkswegen zal zijn, minder luchtvervuiling, gezien het feit dat we hier midden in het westen zitten, minder geluid. Alleen het zou negatief zijn en we zouden zeggen hier een wijk te bouwen, niet om in te wonen. Het wordt een wijk waar heel veel mensen willen wonen met inachtneming van het feit dat er inderdaad herrie is van rijkswegen, zoals dat nagenoeg in het hele westen te horen is. Het vliegveld natuurlijk een enorme werking heeft. Dat zullen mensen zelf moeten gaan beoordelen, zoals ook mensen in Bergschenhoek zijn gaan wonen en op dit moment in wijken wonen, die overlast van vliegtuigen ervaren. Dat is dan een keuze die mensen hebben. We moeten realistisch zijn, maar we moeten ook niet de wijk op voorhand te negatief benaderen. Mevrouw Citterbartová, interruptie: Ik ben het volkomen met de heer Abee eens, dat mensen dat zelf moeten beoordelen, maar dan moeten ze dat doen op basis van juiste informatie. Daar moeten we als gemeente een actieve rol in hebben, om gewoon eerlijk te informeren over de overlast die al die dingen die ik genoemd heb, geven. Wethouder Abee: Zeker. We zijn het eens. We zouden het verkeerd doen als we tegen mensen zeggen: nou het is hier allemaal koek en ei, u hoort hier niets, voor zover mensen dat al een serieuze boodschap zouden vinden. Eens. Maar dan hebben we het over een andere fase. Bijvoorbeeld uit de MER zal moeten blijken wat het doet met isolatie van huizen, hoe huizen ontworpen zullen moeten worden, om juist al dat soort bedreigingen mee invulling te geven. De heer Duk, interruptie: Is de omgeving ook van invloed op de GPR score? Wethouder Abee: Ja. Of nee, u bedoelt de omgeving van het vliegtuiglawaai. Nee, dat denk ik niet. De GPR is een instrument waarmee op tal van terreinen, energie en mobiliteit, iets gedaan wordt. Bij mijn weten is de externe geluidsbron niet direct van invloed. Wel voor de gevolgen die je nodig hebt om de woningen te isoleren, maar niet zozeer voor de berekening van de GPR. De memo, die ik de heer Hofman heb toegezegd en daarmee de hele commissie, zal proberen daar meer duidelijkheid over te geven, hoe die GPR in elkaar zit. Dan tot slot. Natuurlijk, als er vertraging is, zullen we u dat melden. Het fijne van een hoog tempo is dat u nooit een half jaar op stukken hoeft te wachten, want volgens mij gaan we u flink belasten met iedere keer wat te vinden. Als er vertraging optreedt, die echt substantieel is dan zullen we dat vanzelf melden. Daar hoeft u niet aan te twijfelen. Als het gaat over dat 2032, waar mevrouw Verhoef het over heeft. Vanuit STEC, vanuit de vraagkant, zeggen zij: dit is een tempo wat vanuit de vraagkant realistisch is. Daar zal de markt zich ook op richten, want zij gaan geen huizen bouwen voor de leegstand. Daar lopen ze op leeg. Moeten we als gemeente ook niet willen. Het is dus niet een doel op zich. Ons doel is om die wijk op een verantwoorde manier in een verantwoord tempo te bouwen. Zeker zullen we ons inspannen, met de kennis die we nu hebben, om dat sneller te doen. Zoals u weet zijn we dan ook afhankelijk van partijen en van allerlei omstandigheden. Het is vanuit STEC een berekening. Onze doelstelling, mijn doelstelling met de kennis die ik nu heb, zal zijn dat het tempo fors omhoog geschroefd wordt. Ik kan er geen garantie in geven, want soms heb je stenen en handjes nodig. Dat zal de toekomst ook uitwijzen. Dank u wel. De heer Kampinga, interruptie: Aannemend dat u klaar bent, ik had nog 2 vragen gesteld. Wethouder Abee: Ik dacht af te sluiten, maar de heer Kampinga heeft gelijk. Er liggen nog vragen. We hebben de ontsluitingen, zoals die ooit bedacht waren, nog steeds overeind. Die rotondes zijn er neergelegd, om maar eens over een kostenpost na te denken. De rotondes liggen er, terwijl die eigenlijk nog niet nodig waren. Wij denken dat dat passend is voor de juiste afvoer, ook voor de veiligheid. U moet zich geen illusie maken. Op het moment dat er een behoorlijk deel, en dan heb ik het niet over 50%, maar een behoorlijk deel van de mensen op het idee komt, om wat voor reden dan ook, een wijk uit te gaan, er bijna nergens een wijk uit te komen is. Ik zou zeggen: neem ook daar de fiets als er een calamiteit is. Behalve als er sprake is van luchtverontreiniging of iets met de lucht. Natuurlijk hebben wij die wijk ontworpen op veiligheid en ontsluiting, maar ook voor de hulpdiensten. Als er maar één auto met een lekke band op de rijksweg staat, dan is er vervolgens in de spits kilometers file. Dat is niet te ontwerpen, maar je moet voldoen aan de veiligheid. Nog even over het tempo, waar de heer Muis net aan refereerde. Het is belangrijk om het tempo erin te houden. Dat er over 2 weken een besluit ligt, maar het is aan u. Als u het er niet mee eens bent, kunt u amendementen indienen. Als we het tempo vast willen houden, dan hoort daar ook bij dat we over 2 weken deze volgende stap maken. Dank u wel. De heer Muis, interruptie: Het tempo, daar ging het niet over, dat houden we graag vast en we willen graag over 2 weken een document vaststellen wat goed de beleidsuitgangspunten vast legt. Vandaar ook mijn vraag over het onderwijs. U zei twee basisscholen, maar het kunnen er ook drie zijn. In de beleidsuitgangspunten staat twee met een bepaalde ruimtereservering. Als we die laten staan, gaan we van daaruit werken en gaan we dat projecten en rekening mee houden in het masterplan en in het bestemmingsplan. Moeten we dat dan oprekken in de beleidsuitgangspunten om ervoor te zorgen dat er rekening mee wordt gehouden dat er uitgebreid kan worden in de toekomst? Wethouder Abee: Die marge hebben we natuurlijk al in het huidige. We zullen de scholen bouwen die noodzakelijk zijn. Als de samenstelling van de wijk zodanig is dat er vanuit bepaalde kerkelijke groeperingen grote gezinnen zijn, dan zullen we iets meer scholen nodig hebben. Er wordt nu planologisch rekening gehouden met 2 à 3 scholen. We gaan uit van 2, met de kennis die we nu hebben en de berekeningen. Als dat een derde is, zal dat geen probleem zijn. Als het een vierde zou worden, dan zullen we dat op dat moment moeten gaan inpassen. De heer Kampinga, interruptie: Er staat al een moskee, voor uw geruststelling. Waar ik eerder aandacht voor gevraagd heb, is dat we voorafgaand aan de realisatie van de wijk ons heel goed

moeten realiseren dat er een heel forse uitbreiding van inwoners komt. Veiligheid is misschien niet uw onderwerp, maar het college moet alle aandacht hebben voor een veilige wijk, politiekeurmerk enzovoorts. Dat staat ook in de stukken. Wethouder Abee: Politiekeurmerk is nadrukkelijk een onderdeel. Een veilige wijk is niet alleen qua verkeer, maar ook een sociaal veilige wijk, waar kinderen leuk kunnen spelen op een veilige manier, waar mensen vrij kunnen bewegen en ook op een goede manier kunnen bewegen. Mevrouw Verhoef, interruptie: Ik had een duidelijke, belangrijke vraag gesteld. Ik ben bang dat we over 2 weken iets gaan vast stellen met de raad, wat de wethouder diverse malen heeft gezegd: bepaalde partijen hebben te maken met het feit dat dit een versnellingslocatie is en er iets van vinden. Gaat u in de tussentijd, het plan zoals het er nu ligt, voorleggen aan die partijen? Of is dat misschien al gebeurd? Wethouder Abee: Het is belangrijk dat wij deze stap nemen in een totstandkoming van een masterplan. Waar we ook al mee bezig zijn als gemeente, is natuurlijk de fase voorbij het masterplan, want voor ons is dit proces al rond. Wij zijn natuurlijk al bezig met die vervolgfase, om te kijken hoe we richting bestemmingsplan gaan. Daar hebben we partijen voor nodig. Wij zijn al volop met die volgende fase bezig. Dat houdt onverlet dat we uw besluit nodig hebben om überhaupt concreet in die volgende fase stappen te kunnen maken, waar u terecht ook besluitvorming over verwacht. Dan hebben we eerst nodig dat u dit proces vast stelt. Dan zullen we daarna met partijen aan de slag moeten rondom bijvoorbeeld parkeren of over de opvatting meter commercieel. Dat zit juist in die volgende fase. Het is niet zo dat als u nu besluit, dat u mogelijk andere zaken in de weg zit. Nee, integendeel. We hebben het nodig, dat we nu een besluit hebben, om die volgende fase te kunnen maken. Mevrouw Verhoef, interruptie: In de regio zijn er gesprekken over aantallen sociale woningen of aantal huizen. Wethouder Abee: Uitgangspunten die u over 2 weken vast stelt is een range van 30-40% betaalbare woningen. Daarin zit een speelruimte, maar dat is wat we u vragen over 2 weken vast te stellen, dat dat de ruimte is waarbinnen we ons begeven.

De voorzitter: Voordat ik tot het vervolg over ga: ik heb twee toezeggingen van de wethouder gehoord. Dat ging over het A4tje m.b.t. de GPR, dus dat komt er aan. Wat ik ook nog beluisterde was het parkeren eigen terrein appartementen. Dat ging over die norm, omdat dat in de tekst misschien niet helemaal duidelijk was. Staat het in de tekst duidelijk? Oké, dan blijft het bij die ene toezegging. Ik hoorde de heer Muis zeggen nog ergens mee te zitten. Is het een hamerstuk? Ik hoor nee. Er is nog het e.e.a. te verwachten t.a.v. amendementen of moties. Ja? Oké, dan is dat helder. Dan is de beraadslaging verder in de raad over dit onderwerp.

8. Rondvraag en sluiting

De heer Muis: Specifiek gaat het om verlichting op deze weg hier, de Boterdorpseweg over de HSL en aan de Berkelse kant op de rotonde Boterdorpseweg / Raadhuislaan. Die verlichting is daar al weken defect, wellicht al maanden, dat weet ik niet, maar de vraag is of het gemaakt kan worden. Kan er spoedig iets gedaan worden aan die onveilige situatie? Op de HSL is sowieso geen licht, dus ik vraag me af: mag dat niet? Maar dan zou je toch tenminste wat reflectoren verwachten. Dan heb je twee dubbele lantaarnpalen, die beide niet werken, direct na de HSL. Op de rotonde aan de rechterkant staan ook tenminste twee, maar misschien nog wel meer lantaarnpalen die het ook niet doen. Levensgevaarlijk, zeker met slecht weer en donker. Ik hoor graag wat daar aan gedaan wordt. Wethouder Abee: Inderdaad het terrein van mijn college Fortuyn, maar u begrijpt, die is nog steeds bezig met al die kieren. Nee, wij vervangen elkaar natuurlijk, zodat er niet onnodig tijdsbeslag wordt genomen. Het feit dat de verlichting niet werkt is bekend. Daar krijgen wij klachten over binnen al geruime tijd. We hebben 4 weken geleden inmiddels de storing bij Stedin gemeld met natuurlijk het verzoek om die op zo'n kort mogelijke termijn, want Stedin is de beheerder van het netwerk, dat op te lossen. Vervolgens wordt geconstateerd, dat toch uitbleef dat de verlichting aan ging, toen hebben we nog een keer contact opgenomen. Vorige week is Stedin 2 dagen aan het werk geweest om die storing proberen te verhelpen, maar dat is niet gelukt. Daarom hebben ze afgelopen maandag een kabel door de lucht gespannen, waardoor een deel van de verlichting het nu doet. Aan de rest wordt nog gewerkt. Er schijnt een technisch probleem te zijn wat ook voor Stedin moeilijk oplosbaar is. Daarom is geprobeerd om via een noodkabel een aantal lampen weer te laten branden. Het heeft volop de aandacht, ook van Stedin, maar schijnbaar is er een technisch probleem wat een snelle oplossing voor het totale pakket niet mogelijk maakt. De heer Muis: Ik weet niet welke het dan doen, misschien waren het er dan meer, maar op de heenweg deden ze het niet. Via de zijlijn werd gezegd: meld dat via de gemeente. Ik heb hier met inwoners discussie over gehad op twitter, ik heb het mee gegeven aan de verantwoordelijk portefeuillehouder. Dat is inmiddels inderdaad al wat weken geleden, dus vandaar mijn vraag hier. Het stemt me nog niet helemaal gerust. Verbind die palen met elkaar met een kabel en dan moeten ze het doen, maar ze doen het dus nog niet. Het is nog niet klaar. Wethouder Abee: U heeft het terecht meegegeven aan mijn collega en die is er ook volop op ingegaan, ook toen na 2 dagen bleek dat het nog steeds niet in orde was. Er wordt aan gewerkt, alleen wij kunnen wij niet de technische problemen, die Stedin schijnbaar heeft, kunnen oplossen. Stedin zal dat ook willen en niet zoals nu heel veel tijd in stoppen. Er zal echt iets zijn, technisch, dus het heeft de aandacht. U kent mijn collega: dit soort dingen sluit ik uit, dat hij als een soort bok op de haverkist erin

zit, dat kan je wel aan hem over laten. De heer Muis: Ik noemde ook op de HSL. Mijn vraag is: mag daar geen verlichting? Of kunnen we daar niet iets anders verzinnen? Als je daar op komt, is het echt pikkedonker. Je ziet die middenberm nog niet eens. Zeker als het regent is het wachten op problemen. Wethouder Abee: Ik heb altijd geleerd dat al het weten niet gelukkig maakt. Dat is overigens een partijgenoot van u in een andere situatie. Deze vraag moet ik echt bij mijn college onder zijn warme aandacht brengen. Of althans, ik ga ervan uit dat er ambtelijk iemand is die dat morgen onder de aandacht brengt. Dank u wel.

De voorzitter, om 22:55 uur: We zijn aan het einde gekomen van 2 avonden beraadslaging. We hebben een paar forse onderwerpen gehad. Ik dank u allen voor uw inbreng. Het e.e.a. wordt vervolgd in de raad over 2 weken. Wel thuis.

Verslag opgesteld door Marianne Jansen, Lothassa Secretarie, met behulp van geluidsopname.